

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az Aradi Iparos Ország, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tőmesterek Szövetsége és a Timisoara-i
Vendéglősök és Kávésok Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a Timisoara-i
„Az Iparos”-al és a „Fodrász Újság-
gal.

„Tiszteld a tisztas
ipart!”

Greșala principală în conducerea economică

de prof. N. IORGA
fost președinte al Consiliului de miniștri

În împrejurările de azi atât de schimbătoare și cât de gingașe nimeni nu poate să aibă destulă minte ca să găsească soluțiunile cele mai potrivite — și mai ales să le verifice asupra realităților care se îmbulzesc.

Ceia ce se impune pentru orice minte sănătoasă e deci consultarea cât mai largă a interesaiilor care au două merite, unul deosebit de dureros: acela de a ști bine cari sunt lucrurile de care e vorba și acela că orice soluție o aplică pe pielea lor.

Aici sovietismul poate să-și reclame drepturile. Cei pe care-i strânge ghiata dau altă recomandare decât acei care se uită la vitrina de încântăminte. Și, în cazul cel mai rău, ei dau un material de informații prețios în care omul inteligent poate să-și facă alegerea, oprindu-se uneori asupra durerii celei mai slab exprimate, și a sfatului cel mai stângaci prezentat.

Sub influența nu știu căror doctrine care au înnebunit lumea și mai ales din creștința absurdă că în zile noastre e posibil să decizi singur și că un guvern nu trebuie să se întrunească când e vorba de cele mai vajnice interese ale societății. Cum ai ajuns la un minister duhul sfânt s'a coborât asupra d-tale și te învață mai mult decât toți profesorii pe care i-ai avut d. Madgearu și a căror memorie o respectă. S'a ajuns, astfel, la ideea că într'un minister sunt în acest sacru domeniu oameni cari se pricep și oameni cari nu se pricep și au datorită să nu se priceapă. Cei dintâi fac parte din așa numita delegație economică.

Am întănit și eu în scurta mea guvernare acest sanhedrin. Din fericire într'insul intrau doi oameni amabili cari mă puneau și pe mine în curent și un al treilea, care nu era amabil de loc, dar care înțelegea că nu întotdeauna părerea sa în acest domeniu trebuie să fie și determinantă.

Aflu acum că delegația este iarăși la postul ei și că miniștrii declarați nepriștitori se uită de departe la dansa și subscriu cu umilință hotărârile.

Mai e nevoie să ne mai întrebăm de unde vine ceaia dacă nu este momentan un haos, se va termina neaparat cu dansul?

În acest domeniu dacă nu-ți faci ancheta răbdătoare la început, să-ți se lase măcar curajul de a lua singur răspunderea hotărârilor d-tale. Cu iresponsabilitatea colectivă a delegațiilor nu se poate ajunge decât la hotărâri lipsite de precizie, de permanență și de efect.

Lupu volt ministru kirohanása a hazai gyáripár ellen.

A nemzeti-parasztpárt a napokban Cernautiban népgyűlést tartott, amelyen hatalmas tömeg vett részt. A népgyűlésen Lupu volt miniszter is megjelent és igen élehangú beszédet tartott a hazai gyáripár ellen. Többek között a következőket mondotta:

— A gyárosok állandóan emelik az árakat, ezzel szemben a mezőgazda még olcsón sem tudja eladni termését. Ha a gyárak nem tudnak boldogulni, úgy csukják be a kapukat és adják át az államnak. Bucureștiből tízezer palotát emelkednek, ezzel szemben vidéken kétféle ember hal meg tüdővészben. Gazdag ország vagyunk, de ezt a gazdagságot, csak parasztállamban lehet kiaknázni és felszínre hozni.

Nettó tizenhétmillió lejt nyer a munkásbiztosító a munkásbiztosítási könyvecskéken

Miért szednek háromszor husz lejt egy ilyen könyvecskéért, amikor annak előállításához alig kerül többé két lejnél.

Indokolatlan az óriási jövedelmű közintézmény léktelen mohósága

A munkásbiztosító törvény értelmében a tiznél kevesebb alkalmazottal dolgozó vállalatok kötelesek alkalmazottaik részére munkásbiztosítási könyvecskét beszerezni. A könyvecskék ellenértékét az alkalmazottak fizetik. A munkásbiztosítási könyvecskét három évenként cserélik, azonban minden évben 20 lejt bélyegilleték fizetendő úgy, hogy a könyvecske 60 lejbe kerül.

A múlt hónapban tartotta meg a munkásbiztosító az árlejtést 300 ezer darab ilyen munkásbiztosító könyvecske beszerzésére. A 300 ezer darab könyvecskét a Monitorul Oficial szállítja 675.000 lejtért a munkásbiztosítónak. Így tehát a 300.000 darab könyvecske mindössze 675.000 lejbe kerül a munkásbiztosítónak, amellyel szemben 18 millió lejt vételez be, vagyis, a bélyegok önköltségi árát is figyelembe véve, a 300.000 könyvecskén a munkásbiztosítónak nettó 17 millió lejt nyeresége van.

Nagyarányu áremelkedések a hazai és nemzetközi fém piacon

Március óta 25—27 százalékkal emelkedtek a fémárak. — Fokozott kereslet indult meg a háborús készülődések miatt világszerte valamennyi fémáruanyag iránt.

Hazai viszonylatban az új közterhek is elősegítik a drágulást

A belföldi fém piacon egyre inkább érezhető az áruhiány, különösen amióta a nemzetközi piacokon megindult a tartós drágulás valamennyi fémekben. Az utolsó három hónap alatt majdnem páratlanul álló áremelkedések voltak a fém piacon és az irányzat továbbra is szilárd, ha a rohamos emelkedés tempója lassabb is lett valamivel.

A belföldi kereskedelem és fémfeldolgozó ipar kétszeresen érezte meg az áremelkedés hatását, egyrészt a nemzetközi piacon jelentkező drágulás miatt, másrészt pedig a behozatali nehézségek és devizaátutalás Romániában külön is megdrágították a fémárakat.

Összehasonlításképpen itt közöljük a külföldi fémárak 1935 márciusi és májusi jegyzéseit. A réz ára külföldön tonnánként 26 fontról 33 fontra emelkedett, belföldön pedig 25.50 lejről 31 lejre különként.

A külföldi árak tehát 27 százalékkal, a belföldiek több mint 25 százalékkal emelkedtek.

Hasonló az arány az ón áralakulásánál is. Az ón külföldi jegyzése márciusban 222 font volt tonnánként, jelenleg pedig 231.5 font, belföldön pedig 205 lejről 250 lejre emelkedett az ón kilója.

A horgany ára külföldön 11 fontról tonnánként 15.5 fontra emelkedett, belföldön pedig az átlagtól, tehát nem tiztíz-einekért márciusban 12 lejt, az elmúlt héten pedig már 17 lejt kértek. Ugyancsak a háborús készülődések következté-

ben emelkedett az ezüst ára, mégpedig 29.5 fontról 36 13-16 fontra, illetőleg belföldön 1750 lejről 2200 lejre különként.

Külföldön az ólom ára 10 és fél fontról 14 egy-negyed fontra emelkedett. Belföldi viszonylatban az ólomárakat nem befolyásolta a külföldi emelkedés és annak, hogy az árak itt is 12.60 lejről 13.50 lejre mentek fel, egyedül a forgalmi adónak 1 százalékról 6 százalékra történt felemelése az oka.

Vasárnapi munkaidő a pénzügyigazgatóságokon

Tisztviselők körében általános lehangoltságot keltett a pénzügyminisztériumnak az a távirati rendelkezése, mely most érkezett Aradra. A miniszteri távirat ugyanis elrendeli, hogy az összes adóhivatali pénztáraknak vasárnap és ünnepnapokon, vagyis az összes munkaszüneti napokon is be kell tartaniuk a pénztári órákat, minden tisztviselőnek, aki a pénztárhoz tartozik reggel 8-tól délután 1-ig az adófizető polgárok rendelkezésére kell állniuk.

A pénzügyminisztériumi távirat megjegyzi azt, hogy a rendeletet a kereskedők kérésére hozta meg, akik azért kérték az adóhivatali pénztárak vasárnap és ünnepnapokon nyitvatartását, mert hétköznap, nagy elfoglaltságuk miatt nem érnek rá adót fizetni.

Érdekes bírósági döntvények

Idegen telken való építéssel (Optk. 418 paragrafus) csak törvényes feltételek mellett lehet a telek tulajdonjogát megszerezni. Aki tehát „közös” telken épít, nem szerzi meg ezzel tulajdonostársának hányadát, csupán ahhoz szerez jogot, hogy azt az értéket követelje, amennyivel ennek része az építkezés folytán emelkedett. (Ítéltábla Cluj, S. I. no. 1134—934.)

A munkakamarák tisztviselőit köztisztviselőknek kell tekinteni, így őket az ezekre vonatkozó jogok és köteleességek illetik meg. (Ítéltábla Timisoara S. I. no. 4935—934.)

A bizonytalan időre kötött munkaszerződést csupán felmondással lehet felbontani. Ez alól csupán súlyos szerződésszegés esetén lehet kivételt tenni. Az a kijelentés, hogy „mielőbb el szeretném hagyni helyemet!” annyit jelent, hogy az alkalmazott a felmondási időről lemondott. (Ítéltábla Cluj, S. III. no. 4487—934.)

A falusi malom (moara taraneasca) megjelölés (konverziós törvény 69. paragrafus és adótörvény) alatt oly malmot kell érteni, mely a falusi lakosság számára dolgozik anélkül, hogy az őrlésből eredő lisztet forgalomba hozná. Ezen nem változtat az, hogy a malom egy kis dinamóval van ellátva. (Ítéltábla Oradea S. I. no. 262—935.)

A választott bírák díját külön végzés helyett magába az ítéletbe is be lehet foglalni. (Ítéltábla Timisoara S. II. no. 875—394.)

A pénzügyminiszter bírságolása szesz és ital ügyekben megsemmisítendő, ha a bírság ténybeli és jogi indokai nem tűnnek ki a kihágási jegyzőkönyvből. (Ítéltábla Cluj, S. II. no. Fisc. II. 1131—1934.)

Társas-válság esetén a közkereseti társaság új tagja a régivel együtt felel a cég régi tartozásaiért. Ez arra az esetre vonatkozik, midőn az egyéni cég társas-céggé változik. (Ítéltábla Cluj, S. III. no. 758—934.)

A vámbírságnak nincs büntető-jellege és így erre nézve nem lehet az amnesztia rendelkezéseit alkalmazni. (Semmitőszék 1935 május hó.)

A vevő csak az átadás után felel az áruért. „Franco fract Triest” megjegyzés a számlán annyit jelent, hogy az eladó az árut tovább nem biztosította, de nem azt, hogy ez volt a teljesítés helye. (Ítéltábla Timisoara, S. II. no. 4474—928.)

Az állam ellen nem lehet biztosítási végrehajtást elrendelni. (Ítéltábla Cluj, S. III. no. 1026—926.)

Vádtörőlcseztet nemcsak nyugtával, de bármely más módon is lehet bizonyítani. (Ítéltábla Cluj, S. II. no. 50—929.)

BABEL.

Egy kis amerikai városban, ahol csupa nagyothalló ember lakik, bírósági tárgyalást tartanak. Azt mondja a panaszos:

— Ez az ember ellopta az órám.
— Tévedés, — replikázik a vádlott, — én meggyőződéses antialkoholista vagyok.
A bírő kihirdeti az ítéletet:
A kutat mindkettőjüknek joga van használni.

Osztrák törvény a szállodák védelmére.

Ausztriában a szállodások szövetsége igen érdekes törvényjavaslatot készít a szállodáipar védelmére. Elsősorban a „szálloda” elnevezésének védelmét és pontos definícióját állapítja meg ez a törvényjavaslat.

Ezek szerint szállodának csak az az üzem nevezhető, amelynek legalább 40 hálóterem és legalább 30 vendégszobája van és ezeknek legalább kétharmadrésze folyóvízzel és villamosvilágítással van ellátva. A megfelelő egészségügyi berendezések és a vendégek által használható közös helyiségek, tehát társalgó, olvasószobák és éttermek is szükségesek ahhoz, hogy a fogadóból szálloda legyen.

A törvényjavaslat, amelyet a kereskedelmi minisztérium felülvizsgálata alá bocsátanak, az árakra vonatkozóan is pontos kikötéseket tartalmaz.

Súlyos nehézségek tornyosulnak az új külkereskedelmi rend kivitele elé

A jelenlegi kormány gazdasági bizottságának és a minisztartanácsnak elhatározása, amellyel megvetette külkereskedelmi forgalmunknak hónapok óta nélkülözött, egységes alapját, csak elvi elhatározást tartalmaz, azt t. i. hogy az új rezsim a mozgékony valutáris prémiumokat veszi a külfölddel való áruforgalom alapjául, de a rendszer gyakorlati kidolgozása a kormány szerveire vár és ezekre elég nehéz feladatot ró. A mai viszonyok között ugyanis nem sokat jelent kimondani, vagy akár le is fektetni egy új kereskedelmi rendszer alapjait, a nehéz feladat az: a rendszert úgy kidolgozni, vagy a kiválasztottat úgy alkalmazni, hogy be is váltsa a hozzá fűzött reményeket. Tehát lehetővé tegye a minél kiadósabb exportot, biztosítsa az országnak szükséges fizetési eszközöket úgy az állam fizetési, mint a magánüzemek vásárlási szükségleteire stb.

Ezek a nehézségek bőségesen jelentkeznek az új rendszernél is, amelynél a kormány megállapodott. Az első probléma:

miből fizetessenek a kiviteli prémiumok?
Az államkincstárnak nincs rá fedezete, a szabályzat ilyenekről a külföldről importált áruk után szedendő behozatali díjakat jelölt meg. Igen, de importálni csak végrehajtott export után s csak az evvel szerzett devizákkal lehet, ennél fogva feltétlenül előbb kell az árut kivinni, a kiviteli prémiumokat az exportőröknek fizetni s csak az így szerzett devizákkal lehet külföldi árut vásárolni, melynek behozatali engedélyét aztán meg lehet adóztatni a prémiumok alapjának javára. Ezen a nehézségen a kormány úgy segít, hogy valamilyen más alaptól 500 milliót előleget folyósít a kereskedelmi minisztériumnak, amely ezt a pénzt forgótokeként fogja használni a jutalékok fizetésének megkezdésére.

A másik probléma:

a régi jutalékok kérdése.
A múltban is voltak életben kiviteli prémiumok, amelyeket azonban az állam nem fizetett ki az exportőröknek s így ezek elvesztették bizalmukat az egész rendszerrel szemben. Ezt a bizalmat vissza kell állítani, ellenkező esetben az új rendszer nem fog működni. Most hetenkint két milliót fordít a pénzügyminiszter ezeknek a régi prémium-tartozásoknak törlesztésére, ezen a módon azonban néhány évig eltartana a kifizetésük. Most arról van szó, hogy a kormány nagyobb hitelt nyit a pénzügyminiszter számára ezeknek a régi adósságoknak minél rövidebb idő alatt való kiegyenlítésére.

Az új rendszer kulcsa:

a kiviteli prémiumok nagysága.

Együttal a legnehezebb probléma. A valutánk meglehetősen leértéktelenedett, már ez egy-maga is felfelé tolja a jutalékok összegét. Az államnak évenként több mint 5 milliárd lei értékű devizára van szüksége, amelyet nem vásárolhat a fekete börzék árfolyamán, ezt az összeget az exportőröknek hivatalos árfolyamon kell átadni az államnak. Ez is emeli a jutalékok összegét, mert az alacsony hivatalos árfolyamokért prémiummal kell kárpótolni és versenyképessé tenni az exportort. A kereskedelmi miniszter a különböző kiviteli cégekhez és ezek szervezeteihez fordult információért, megtudakolandó, hogy a mai helyzetben milyen összegű jutalékokat tartanak szükségesnek árucikkékként és országonként? Itt könnyen meglepetések jöhetnek, mert amióta elvesztettük kontaktusunkat a külföldi piacokkal, nagy eltérések állhatnak be. Az importot igen magas behozatali díjakkal terhelni nem lehet, mert részint ez hozná a drágaságot, de hozhatja rosszabb esetben azt is, hogy

az államok, amelyekből a behozott árut ilyen magasan adóztatjuk, retorzióval élnek

és ők is megadóztatják ilyen módon a mi kivitelünket, amely ezáltal megszűnnék. A kiviteli prémiumok és a behozatali díjak között tehát nagyon nagy differencia nem lehet.

Magánosok részére a devizákat ugyanugy fogják kiutalni, mint eddig;

avval a különbséggel mégis, hogy míg ezelőtt a magán-deviza csak 10 százalékkal volt drágább a hivatalos árfolyamoknál, ezentul magánosok is ugyanazon árfolyamon kaphatnak csak külföldi kifizetést, amelyeken az importőrök kapják. Ez nagy árkülönbséget jelent a külföldre utazók, a külföldön tanulók, a kirándulók, vagy a külföldön gyógyulást keresők számára.

A magán-clearingek rendszere továbbra is fennmarad.

Az Ausztriával és Magyarországgal fennálló áruforgalom semmiben nem változik, a pengő és a schilling szabadon forgalombahozható lesz.

Természetesen csak abban a részében, amelyet a Banca Nationala megkötött egyezmények értelmében nem foglal le magának. Ugyanez a helyzet Csehszlovákiával szemben is, de nem lesz kiviteli prémium Németországba, Jugoszláviába és Görögországba exportált áruk után sem, mert elvileg kiviteli jutalék csak erős valutájú országba végzett export után jár.

EZ NE LEGYEN AKADÁLY.

Cinege nyári lakást keres.
Nagynehezen talál egyet, de nagyon gondolkodik, hogy lefoglalozza-e?
— Miért tetszik töprengeni? — kérdezi a tulajdonos.

— Nem tudom, tetszeni fog-e a feleségemnek? — feleli Cinege.

— Ugyan, kérem, ez ne legyen akadály. Higye el, sokkal könnyebben lehet találni egy másik feleséget, mint egy ilyen lakást.

NEM BAJ...

Kohn elmegy a kis Mórckával a fürdőbe. Vált két jegyet és amíg a visszajáró pénzt elteszi, a gyerek kezébe nyomja a jegyeket. Mórcka nézegeti a két jegyet, aztán a szájába veszi és lenyeli. Kohn ijedten szalad vissza a pénztárhoz:

— Kérem szépen, a kisfiam lenyelte a jegyeket.

— Nem baj, — felelt a pénztáros, — holnap is érvényesek lesznek.

BINE FACUT.

După sfârşitul prediciei, un preot fu ajuns de un cocoşat care îl apostrofă în felul următor:

— Părinte, ai vorbit admirabil, dar nu ştiu de ce spui dumneata că Dumnezeu a făcut totul perfect pe pământ.

— Priveşte, te rog, la mine. Poţi să spui că sunt perfect?

— Preotule, bătându-l pe umăr, îi spuse, foarte convins:

— Eşti perfect, pentru un cocoşat!

Be kell tartani a munkatörvényeket.

A munka-, egészségügyi és társadalomvédő minisztérium tudomásul adja, hogy a munkajogi igazgatóságok által alkalmazott törvények rendelkezéseit nem tartják be az összes ipari és kereskedelmi vállalatok. Hogy a törvény által előírt büntetéseket elkerülhessék, felkérik, hogy a törvényeket és főként a munkatörvény 8 órai munkaidőre vonatkozó, valamint a kis-korúak és nőmunkások védelmét szolgáló törvényes rendelkezéseket tartsák be.

Az ötvenéves aradi ipartestület diszkozyulése az aradi iparos aggmenház és az iparossajtó támogatása mellett foglalt állást

E hó 2-án, vasárnap délelőtt tartotta meg az aradi ipartestület rendes évi közgyűlését, amelynek ünnepi jellegét kölcsönözte az a körülmény, hogy ez alkalommal ülték meg a testület fennállásának félézázados jubileumát. Az ünnepi közgyűlést Vulcu I. Maxim gyáros nyitotta meg, aki alapos, szépen kidolgozott jelentést olvasott fel román nyelven. A részletes jelentés kegyeletes szavakkal emlékezett meg az ötvenesztendő előtti alapítókról, rámutatott arra, hogy milyen fontos szerepet töltött be a múltban az ország gazdasági életében az ipartestületek törvényes intézménye és azt fejtegette, hogy milyen végzetes tévedés az az álláspont, amely mostanában jut érvényre és amely azt célozza, hogy az ipartestületeket, mint idejétmúlt szerveket le kell építeni.

Az elnök összetartásra és a testület körül való csoportosulásra hívta fel nagy tetszéssel fogadott beszédében az iparosságot.

Az elnöki jelentést Moskovitz Izidor alelnök olvasta fel magyar nyelven.

Ezután Dolga Mircea olvasta fel a testület titkári jelentését, majd Pacurar Brutus a Kereskedelmi és Iparkamara szintén megjelent főtitkára üdvözölte az ünnepi közgyűlést és mondotta el a maga észrevételeit az adott helyzettel kapcsolatosan. A kamarai főtitkár szintén összetartásra, váll-váll-melletti küzdelemre szólította fel az aradi iparosságot.

A pénztári jelentés előterjesztésére került ezután a sor. A jelentés adataiból kitűnt, hogy a testület 427.347 lei bevétellel és 397.742 lei kiadással zárta az elmúlt esztendőt.

A jövő évi költségvetés megszavazása során Moskovitz Izidor alelnök bejelentette, hogy széleskörű iparos megmozdulás eredményeképpen beadvány érkezett a vezetőséghez, melyben lapunk *Az Iparos* címen megjelenő kétnyelvű szaklap számára évi 12.000 lej támogatás megadását kéri. Cotoiu Romulus dr. országgyűlési képviselő és Gabos Jenő dr., a testület két ügyésze szép gesztussal bejelentették, hogy tisztségüket inkább tiszteletbeli állásnak, mint jövedelmi forrásnak tekintik és éppen ezért a lap javára mindegyikük lemondott tiszteletdíjának fele összegéről. A tiszteletdíj másik felét iparos jóléti intézmény javára ajánlották fel a közgyűlés meleg óvációjára közegette. A lap számára ilyenmódon felajánlott összeget a költségvetés terhére kiegészítették és végül is Pacurar Brutus javaslatára 6000 lej évi segélyt szavaztak meg *Az Iparos* számára.

Az *Iparos*-nak adandó támogatás során számos igen értékes felszólalás hangzott el. Kőszeghy Emil, Zombory Gyula, Pálkás Lajos, Adoc Axentie, Rada János, Coroban István, Pálkás Kálmán, Galgóczy István, Baricz Máté, Weisz István és mások meglehangú beszédekkel igazolták, hogy lapunk működésével Arad iparossága a legnagyobb mértékben meg van elégedve, an-

nak igen magas színvonalra dicsőségére válik a város iparos társadalmának, a lap fentartása fontos iparosérdek, így annak anyagi támogatása minden lehető eszközzel az ipartestület részéről is biztosítandó.

Ezután Moskovitz Izidor alelnök ismertette az iparos aggmenház létesítésének tervét.

A terv szerint a különböző alapokból máris összegyűlt 100.000 lei évi diszponibilis összeget arra használnák fel, hogy tíz elaggott iparos teljes ellátását és ruházását biztosítsák. A közgyűlés tehát a terv elfogadásával elvben elhatározta az aggmenház létesítését és most már csak a részletek kérdése megoldása van még hátra.

A tagdíjak inkasszállásának kérdését is tárgyalta a közgyűlés és nagy szótöbbséggel elfogadták azt az elnöki javaslatot, hogy a jövőben közigazgatási uton inkasszállatják a tagdíjakat.

Ennél a pontnál is felszólalt Pacurar Brutus kamarai főtitkár. Kijelentette, hogy amennyiben a közigazgatási uton történő tagdíjbehajtások kapcsán egyes iparosoknak panaszuk lenne, forduljanak bizalommal öhozzá, mert igéri, hogy minden serelem orvoslása érdekében eljár és igyekszik odahatni, hogy az iparosság ne legyen semminemű zaklatásoknak kitéve.

A közgyűlés ezután az előjáróságot egészítette ki egyhangú határozattal. A megszavazott hivatalos névsor alább következik:

Rendes tagok: Barna Gheorghe asztalos, Birkenheuer Péter borbély, Boanca Izidor asztalos, Bulboc lakatos, Cociuban Gh. lakatos, Dán Gh. vállalkozó, Gábor Dimitrie vízvezeték-szerelő, Gligorescu bádogos, Glück József szobafestő, Kalausek József építőmester, Kun József ékszerész, Opreán szobafestő, Pápay Lajos asztalos, Takács István sütő, Tulbure úveges.

Póttagok: Barbu szabó, Barthl Ernő mézeskalácsos, Branda szűcs, Dragan Gh. cipész, Jacobi Gyula fogász, Jager borbély, Lucian kovács, Mellik István csizmadia, Mornaila I. cipész, Mot P. szabó, Nistor Gh. hentes, Pálkás Kálmán mechanikus, Schaffer Géza lakatos, Virág Kálmán építész, Weisz Szigfrid sütő.

A választás után Gabos Jenő dr. szólalt fel. Arról beszélt, hogy itt az ideje, hogy az iparosság körében minden ellenségeskedés megszűnjön és hogy sürgősen likvidáljanak minden, ugynevezett elvi ellentétet. Az iparosságnak vállvetett munkára van szüksége — mondotta az ügyész — és mindent el kell követni, hogy az iparostársadalom minden erősségét egy frontba lehessen tömöríteni.

Cotoiu Romulus dr. kamarai képviselő, szintén az iparosság összetartása és harmónikus együttműködése mellett foglalt állást. Vulcu Maxim elnök a nagy tetszéssel fogadott beszéd után könnyekig meghatva zárta be az ötven éves aradi ipartestület jubiláris közgyűlését.

Érthető így, hogy a kisebb gyárak napjai meg vannak számlálva. Interveniáltak ugyan az iparügyi minisztériumnál az ólomtermelő vállalatok kartellje ellen és kérték az ólomárak hivatalos uton való megállapítását, de sikerre nincs kilátás, mert jelenleg a mi piacunkon a külföldi ólom franko Bucureşti 15.45 lejbe kerül, míg a belföldi 14.46 lej kilónként, tehát — olcsóbb.

DEHOGY.

Döcög látogatóban van Pöcögnél és a régi fényképeket nézegeti.

— Hát ez ki? — kérdezi, a kezébe véve egyik képet.

— En vagyok, — feleli Döcög, — egy éves koromban.

— Kedves, de hogy lehet az, hogy egészen kopasz voltál?

— Dehogy, — esküszik meg a Döcög, — csak fordítva tartod a képet.

Az ország legmodernebb munkáskórházát építi föl a munkásbiztosító Baia-mare-n

Satumarén is épített munkáskórházát a munkásbiztosító.

A társadalombiztosító négy és félmillió lejt szavazott meg a baia-mare-i munkáskórház céljaira, míg a satumare-i munkáskórház részére egymilliónyolcszáz lejtet. A bányavidéki munkásélet örömmel vette a hírt s a város is segítségére sietett a tervnek, amennyiben három helyen is ingyen telket jelölt a kórház részére, de kilátásba helyezte, hogy az építkezéshez szükséges több ezer köbméter terméskövet is díjmentesen bocsátja a társadalombiztosító rendelkezésére.

Az ügyben Pável György, a satumare-i társadalombiztosító igazgatója egyik napilap munkatársának a következőket mondotta:

—Baia-mare város három helyen is ajánlott ingyen telket, de nem hiszem, hogy megfelelő legyen. Valószínű, hogy pénzért szerezzük meg a megfelelő telket s akkor a liget közelében választunk. A telekvásárlás nem fog nagy nehézségekbe ütközni, mivel a Phönix vegyigár azt a kedvező ajánlatot tette, hogy a vételárhoz egyharmadrészzel hozzájárul. Ezzel szemben kikötötte, hogy a telken egy hat- vagy hetszobás kórház-pavillont épít a saját költségén, amelyet tisztviselői és munkásai részére szeretne fenntartani. Az építkezéshez — négy és félmilliónk van, — a bányakincstár szintén hozzájárul, ugyszintén a Somesana, a Ganz villamosmű, a város és az összes nagyobb üzemek és természetesen a Phönix. Így aztán lehetségessé válik, hogy Baia-Mare-n az ország legmodernebb munkáskórházát építsük fel.

— A kórházat száz ágyasra terveztük s tekintettel arra, hogy átlagosan naponta 40—50 beteg van, nemtagokat is felvesszünk jutányos áron kezelésre.

A satumare-i munkáskórház részére is kiutaltak egymilliónyolcszáz lejt. Erre vonatkozóan Pável igazgató a következőket mondotta:

— A satumare-i építkezés is rövidesen megkezdődik. A központ úgy intézkedett, hogy gyógyszer-tárat és orvosi rendelőket építsünk. Mi egyemeletes épületet szeretnénk emelni. A földszinten lenne az orvosi rendelő és gyógyszer-tár, míg az emeleten az adminisztráció. Baia-Mareról Satumarára jön az építészeti bizottság s akkor minden tisztázódik.

A fentiekből kiviláglik, hogy Pável igazgató végre gyökeresen akarja megoldani a társadalombiztosítás ottani építkezési kérdéseit.

Mekkora alaptőke kell egy részvénytársaság alapításához?

Az utóbbi időben az ifjovi törvényszék több ízben is visszautasította új vállalatok működési engedély iránti kérését, azzal az indoklással, hogy a bejelentett alaptőke nincs arányban a vállalat célkitűzésének komolyságával. A napokban egy új cég, amely 500.000 lei befizetett alaptőkével kért működési engedélyt, ugyanerre a sorára jutott, mire az alapítók a táblához megfellebbezték a törvényszék elutasító végzését.

A táblai tárgyaláson mindenekelőtt azt vitatták az új cég ügyvédjei, hogy miután a kereskedelmi és iparkamara kedvezően véleményezte az új vállalat létesítését, joga van-e a törvényszéknek megtagadni a működési engedélyt tőle azon a címen, hogy az alaptőke túlkeves a vállalat jó adminisztrálása és zavartalan működése szempontjából? A tábla döntésében kimondotta, hogy erre a törvényszéknek joga van, de érdemben helyt adott a fellebbezésnek, mert úgy találta, hogy az 500 ezer leies alaptőke elegendő az új vállalat megindításához. A tábla a működési engedélyt megadta.

FURCSA.

Kohn csödbe jut. Mikor Mórlicka értesül a dologról, felsőhájt: *— Furcsa. En tanultam rosszul és a tata bukkik meg.*

A kisebb ólomcsőgyárak napjai meg vannak számlálva

Érdekes helyzetkép az ólom hazai piacáról.

A hazai ólomcsőgyárak kartellje egy évvel ezelőtt felbomlott és azóta elkecsereedett harc folyik ólompiacunkon. A harc több üzem életébe került. Súlyosbbitotta a kevésbé tökéletes gyárak helyzetét, hogy a folyó év elején az ólomtermelő vállalatok megkötötték a maguk karelljét, amivel megszünt az azelőtt e téren is folyó árverseny és az anyagárak állandósultak.

Az ólomtermelő cégek növekedő rabatot nyujtanak vevőiknek a vásárolt ólom mennyiség arányában. A tíz százalékos legmagasabb rabatot csak egy tételben vásárolt száz vagón ólom után adják. Száz vagón ólom tizenhárom és félmillió lejbe kerül és így a bucareşti piacon mindössze két ólomcsőgyár akadt, amely meg tudott vásárolni egy ilyen nagy tételt, ami által kilónként közel másfél lejjel jutott olcsóbban az ólomhoz.

Jogesetek a kisipar köréből

Igazolt magánkövetelés beszámítható a magánfélnek az állammal szemben fennálló tartozásába

Az aradi törvényszék III. szekciójának 1708-1934. számú elvi döntvénye.

Egy aradi cég ellen a CFR 525 lej költség erejéig végrehajtást foganatosított és annak eszközölésére a pénzügyigazgatóságot kereste meg. A cég ügyvédje, J. G. dr. és ennek helyettese K. J. dr. utján kontestációval élt, amelyet a járásbíróság elutasított. A cég az elutasító végzés ellen felülvizsgálatot kért.

A felülvizsgálat arra hivatkozott, hogy a cégnek a CFR ellen 950 lej bírósággal megítélt követelése van. Követelésének kifizetése iránt a kellő lépéseket megtette, de a CFR jogügyi osztálya 1932-ben a közjövödelmek behajtásáról szóló törvény 67-ik szakasza alapján azzal utasította el, hogy nem fizethet, de az összegnek a költségvetésbe való felvétele iránt intézkedett. Hivatkozott a kontestáció még a román polgári törvénykönyv 1143—1153 szakaszaira, a magyar polgári törvénykönyv beszámításáról szóló rendelkezésekre, amelyek szerint, ha a követelés lejárt, határozott és elismert, annak összege az ellenkövetelésbe beszámítandó.

Tekintettel a fentiekre és tekintettel arra, hogy a CFR fent jelzett válaszlevele birtokában van és annak másolatát a periratokhoz csatolta, kéri tartozásának megszüntetését, az összegnek követelésébe való beszámításával.

Hivatkozott a felülvizsgálati kérés arra is, hogy 1934. évi május hó 4-én kihirdetett törvény 60-ik szakasza kimondja ugyan, hogy az állam ellen magánkövetelések behajtása végett nem vezethető végrehajtás és hogy a követeléseket a költségvetésbe való felvétel végett tartozik a magánhitelző bejelenteni, de seholsem szerepel a törvényben, hogy a fenti körülmények közötti beszámításnak helye nem volna.

Az aradi törvényszék III. szekciója 1708—1934. szám alatt helyt adott a magánfél beadványának. Megállapította, hogy az ellenkövetelés beszámítását a közjövödelmek behajtásáról szóló törvény nem tiltja meg. A törvény mint speciális törvény szöveg szerint magyarázandó és miután a 60-ik szakasz csak a végrehajtási eljárást köti a költségvetési felvétel feltételéhez, a törvényszéki döntés szerint arra való tekintet nélkül, hogy az ügyben szereplő ellenkövetelés bevezetett-e a költségvetésbe vagy sem, az ellenkövetelés beszámításának helye van. Való igaz, hogy a költségvetésbe való bevezetés a szakminisztérium hatáskörébe tartozik, de ez a körülmény nem dönti meg azt a magánjogi szabályt, hogy lejárt, határozott és bírósággal megállapított igazolt követelések beszámítása ne legyen kötelező.

A kincstár képviselője a törvényszéki döntés világos okfejtése és a törvény szellemének mindenben helyes alkalmazása ellenére szerinte a jogegység érdekében, azon a címen, hogy a döntés az államszámviteli törvény rendelkezéseivel ellentétben van, az ellen felfolyamodást jelentett be.

Az energiatörvény alapján kirótt illetékek ügyében nem a törvényszék, hanem a tábla a felelbbviteli fórum.

A semmitőszék döntése szerint lóerőnként 60—65 lej ez a taxa.

Egyik braşovmezei községi villanyvállalat az energiatörvény alapján díjak fizetésével rőt-ták meg. A vállalat a kivetés mértéke ellen az ipari minisztérium mellett működő felelbbviteli bizottsághoz felelbbvitelt nyújtott be. Mivel a bizottság a felelbbvitelt elutasította, annak döntése ellen felülvizsgálattal élt a braşovi táblánál, amely azonban azon a címen, hogy az egyenes adótörvény 81-ik szakasza értelmében 100.000 lej értékű jövedelem utáni ügyeknél a felülvizsgálati fórum a törvényszék, az ügyben illetéktelennek mondotta

Nem sikerült a bucarestii vállalkozók által tervezett cluji mintavásár-akció

Mintavásárt akartak rendezni Clujon, de nem volt félmillió lejűk biztosított. Hivatalos körök elítélik a nyomtatványok illetéktelen és koral nyilvánosságra hozatalát.

Mégis csak jó üzlet lehet az a mintavásár...

A cluji iparkamara néhány héttel ezelőtt több bucarestii szakmai egyéntől ajánlatot kapott egy mintavásár megrendezésére. A kamara vezetősége az ajánlattevőktől részletes terv benyújtását és a tárgyalások előfeltételül 500.000 leinek a Banca Nationalanánál való letétbe helyezését kérte, annak biztosítására, hogy az ajánlattevők kötelezettségeiknek eleget is tessenek. Az ajánlattevők ekkor a cluji primáriához fordultak. Dr. Drăgan primar el is vállalta a mintavásár védnökségét, azzal a feltétellel, ha az ajánlattevők a kamarával megállapodásra jutnak.

Az ajánlattevők a primariától kapott értesítés alapján körlevelet küldtek szét az összes számottevő ipari és kereskedelmi vállalatokhoz, amelyben bejelentették az 1935. augusztus 15. és szeptember 15. között tartandó cluji mintavásárt és részvevőkre szólították fel a vállalatokat. A bejelentésben egy rendezőbizottságról is említést tesznek, amelyben a cluji kamara egyes vezetőinek, valamint több kormánypárti politikusnak a neve is szerepel.

A kamara vezetősége néhány nappal ezelőtt tartott ülésén megállapította, hogy az ajánlattevők nem tettek eleget az előfeltételeknek és épen ezért közli az érdekelt vállalatokkal, hogy

teljesen magánkezdemenyezésről van szó, amelyet a kamara nem támogat, sőt az állítólagos rendezőbizottságban szereplő egyének sem tudnak arról, hogy Clujon mintavásár lesz és az ajánlattevők a nevéikkel visszaéltek.

A cluji mintavásár rendezésével kapcsolatban dr. Ştefan Fabius szenátor a következő levelet intézte a Kereskedelmi és Iparkamarához.

„Tudomásomra jutott, hogy egy állítólag Clujon megrendezendő mintavásárra szóló meghívók kerültek forgalomba. A mintavásárt rendező bizottságban az én nevem is szerepel, azonban nekem tudomásom ilyen bizottság létezéséről nincs és nevemet beleszerezésem és tudomásom nélkül használták fel. Fontosnak tartom felhívni a kereskedőtestületet a figyelmét erre, hogy félreértés elkerülhető legyen. Kiváló tisztelettel: Dr. Ştefan Fabius.”

A mintavásár ügyét a cluji Iparkamara is kivizsgálta és megállapította, hogy a rendező bizottságban szerepel dr. Ioan Muică, a kamara főtitkárának neve is. Ezzel kapcsolatban a kamara az érdekelt tudomására hozta, hogy a főtitkár neve szintén annak beleszerezése és tudomása nélkül került a bucarestii vállalkozók által terjesztett rendezőbizottság névsorába.

Engedélyezik a rőmit és a kommersz játékokat

A kártyajátékok szabályozásáról szóló törvény megjelenése után, mint ismeretes, a kávéházakban mindennemű kártyajátékot megtiltottak. Az első szigorú rendelkezésen később csak annyiban enyhítettek, hogy táblát és a dominót, míg a többi játékra vonatkozólag fentartották a tilalmat.

A szigorú rendelkezés azonnal erős tiltakozást váltott ki úgy a vendégipari munkaadókból, mint az alkalmazottakból, mert a rendelet a kávéházak életét valóságosan megbénította. A számos közbenjárásnak állítólag meg is lesz az eredménye, mert a kártyatörvény végrehajtási utasítása, amely ma, vagy holnap jelenik meg a Monitorul Oficialban, hír szerint jelentős enyhítéseket tartalmaz. Nevezetesen a végrehajtási utasítás

engedélyezi a kávéházakban a táblán, dominón és körömin kívül az összes kommersz jellegű kártyajátékokat is,

amelyek nem rendelkeznek házárdjeleggel és amelyek tisztán szórakoztatásra szolgálnak.

A kávézók, sőt a vendégek is nagy érdeklődéssel várják a hivatalos lap ama számát, amely közli a végrehajtási utasítás teljes szövegét.

ki magát. Ugyanennek a táblának egy másik szekciója azonban kimondotta, hogy az energiatörvényből származó ügyek felülbíráására értékre való tekintet nélkül a tábla illetékes.

Mivel a kérdésben két ellentétes határozat hozatott, a legfőbb állami ügyész, akinek a törvények helyes alkalmazása feletti őrködés is a hivatásához tartozik, a legfőbb semmitőszékhez fordult és kérte annak perdöntő véleményét.

A legfőbb semmitőszék harmadik szekciója, 446—1934. számú döntvényében megállapította,

KOLUMBUSZ ELŐTT.

Orült ricsaj hallatszik a gyereksobából. Mami benyit és rákijűt a gyerekekre:

- Meg vagytok ti kergűlve? Mit csináltok?
- Világírásokat játszunk, — magyarázza Pityu. — En vagyok Európa, Pali Assia, Peti Afrika, Piri Ausztrália.
- Na és miért ordít úgy Pössi az egy alatt?
- Mert ő lesz Amerika, de még nincs felfedezve.

30—40 százalékos béremelést kérnek a timişoarai asztalosmunkások.

Bértárgyalások indultak meg a timişoarai asztalosiparban is. A szociáldemokrata asztalos-szakszervezet nemrég ujjaalakult és bérmozgalmat indított. A szakszervezet csoportvezető részére 17—20 lej órabért, egy elsőosztályú szakmunkás részére 15—17, másodosztályú segéd részére 12—15, harmadosztályú segéd részére és segédmunkások részére 8—12 lej órabért kértek.

A munkaadók tudomásul vették a követeléseket és június 4-re állapították meg a közös tárgyalások megkezdését. A szakszervezet kívánságainak teljesítése 30—40 százalékos béremeléssel egyenlő.

GYENGE KISZOLGALÁS.

- Ujgazdag ur bemegy egy könyvkereskedésbe.
- Egy pár klasszikust szeretnék venni, ajánljon nekem néhányat.
- Tessék parancsolni, van mindenféle: Shakespeare, Goethe, Dante.
- Ujgazdag ur kidüleszti a mellét:
- Valami jobb nincs?

hogy az energiatörvénnyel kapcsolatos ügyekben kizárólag a tábla lehet felülvizsgálati hatóság. A legfőbb semmitőszék elvi döntése szerint tehát az energiatörvény eltér az adótörvény 85-ik szakaszában meghatározott elvtől.

A legfőbb semmitőszék ugyanebben a határozatában azt is megállapította, hogy az energiatörvény értelmében fizetendő taxa lóerőnként 60 illetve 66 lej és ezeket a taxákat minden üzem fizetni tartozik, amely motorikus erővel működik.

Közlő KELE SANDOR dr.

Sok ezer kisiparos kenyerét vette el a gummibocskor

A hazai lábbeli-ipar bucareşti nagygyűlése a gummibocskorgyártás azonnali betiltását követelte.

A napokban gyűlés tartottak Bucarestben a lábbelikészítő ipar képviselői. A gyűlés megállapította, hogy a cipőgyárak versenye után az utolsó néhány évben elterjedt gummibocskor az utolsó falatot is kivette a cipészek szájából. A gyűlésen résztvevő mintegy kétezer munkaadó, munkás és timár követelte, hogy a kormány tiltsa meg a gummibocskor gyártását.

Régebben csak néhány kézműipari üzem foglalkozott a használt autógummiból való bocskor-készítéssel, de újabban gyárak létesültek, amelyek valósággal elárasztották a falvakat termékeikkel, amelyek természetesen olcsóbbak, mert használt nyersanyaggal dolgoznak, míg a lábbelikészítő ipar nyersanyaga, a bőr állandóan drágul.

Országszerte megkezdődött az idegen állampolgár alkalmazottak tartózkodási engedélyeinek felülvizsgálása

A munkaügyi minisztérium utasítására kiszállott speciális bizottságok a legnagyobb szigorral járnak el. — Mi az eljárás kedvezőtlen döntés esetén?

Kik maradhatnak az idegen állampolgárok közül a jövőben is az országban?

A külföldi alkalmazottak tartózkodási engedélyeinek és munkavállalási jogosítványainak felülvizsgálására kinevezett bizottságok május 2-án országszerte megkezdtek működésüket az egyes munkaügyi felügyelőségek mellett. Az előző évekhez hasonlóan a munkaügyi miniszter, az 1930. évi belföldi munka védeiméről szóló törvény értelmében, megküldte utasításait az egyes bizottságoknak, amelyeket kiegészített a román személyzet vállalati alkalmazásáról szóló törvény idevonatkozó rendelkezéseivel is. Megbízható helyről nyert értesüléseink szerint, a munkaügyi minisztérium utasítása nem sok eltérést mutat a múlt évi hasonló utasítással szemben, csupán abban, hogy

a bizottságokat a legszigorúbban kötelezi az utasítások pontos alkalmazására és az alkalmazottak igazoló okmányainak felülvizsgálására.

A munkaügyi minisztérium utasítása több kategóriát állít fel:

- a) Az iparban, kereskedelemben és mezőgazdaságban alkalmazott tisztviselők.
- b) Alkalmazottak és munkások: a fém-, elektromechanikai, erdő-, grafikai, könyvnyomdai, ruházati, cipő-, konfekció-, toille-, bányai, kő-, petróleum-, élelmiszer- és építőiparban.
- c) Szállodák, éttermek személyzete, háztartási alkalmazottak.
- d) Nem képesített munkások.

A fenti kategóriák mindegyikében a tartózkodási és munkavállalási engedély meghosszabbítható a bizottságok által, ha az illető külföldi munkás, vagy alkalmazott 1920. január 1 óta megszakítás nélkül (vagy legfeljebb három havi megszakítással) tartózkodik az ország területén, feltéve, ha a munkaadó a román személyzet vállalati alkalmazásáról szóló törvény rendelkezéseinek egyébként megfelelt.

II. A textilipar külföldi alkalmazottainak tartózkodási és munkavállalási engedélye meghosszabbítható, ha az illető külföldi alkalmazottak 1925. szeptember 1. óta tartózkodnak megszakítás nélkül az ország területén. Meghosszabbítható az engedély a következő képesített textilipari alkalmazottaknál is: festőmesterek, appretorok, nyomók, textilmechanikai szakemberek. Ezek tartózkodási engedélye akkor is meghosszabbítható, ha később jöttek az ország területére, azonban az országba jövetelük idején az illető vállalat szabályszerűen, az akkor érvényben levő törvények és rendeletek alapján kérte és kapta meg eme alkalmazottai számára a munkavállalási engedélyt és ha a vállalat elégette a román személyzet vállalati alkalmazásáról szóló törvény rendelkezéseinek.

III. Meghosszabbítható a tartózkodási engedély a fent fel nem sorolt szakmák külföldi alkalmazottai részére is, ha az általános felté-

teleknek megfelelnek és 1923. január 1. előtt jöttek az ország területére és ha a munkaadó a fenti törvények rendelkezéseinek eleget tett.

A fentiekben kívül még számos kivételes esetet sorol fel a rendelet. Így meghosszabbítható mindazoknak tartózkodási engedélye, akik 1931. január 1. előtt olyan román állampolgárságot vettek el feleségül, aki román állampolgárságát fentartotta és akitől gyermekei vannak. Ugyancsak meghosszabbítható a külföldi érdekeltségű vállalatokhoz delegált igazgatók tartózkodási engedélye, azonban ezeknek a számát vállalatonként három személyben maximálja az utasítás (egy adminisztratív, egy technikai igazgató és egy adminisztrateur delegué).

Akiknek engedélyt a bizottság nem hosszabbítja meg, azok két havi haladékot kapnak az ország elhagyására.

A bizottság döntését a munkaügyi miniszterhez lehet megfellebbezni a munkaügyi inspektorátus útján. Az ilyen fellebbezéseket csak az esetben veszik figyelembe, ha a fellebbezés indokait igazoló iratok is mellékelve vannak. A fellebbezéssel egyidejűleg újabb 40 napos haladékot adnak és ha a fellebbezést a munkaügyi minisztérium elutasítja, úgy az alkalmazott ezt követően 15 napon belül köteles az országot elhagyni.

A külföldi állampolgárságu önálló cégtulajdonosok engedélye is meghosszabbítható, ha a cégük 1930. január 1. előtt cégjegyzébe volt és az általános feltételeknek megfelelnek.

Nyolc órai munkaidőt és a pincéernők elbocsátását kéri a timisoarai pincérek.

A timisoarai pincéreknek június elsején jár le a kollektív szerződésük. A timisoarai pincérek szakszervezete a kollektív szerződést felmondta, úgyhogy az új szerződés megkötésére már megindultak a tárgyalások, amelyeket a kávéosok és vendéglősök részéről Schöer József, a pincérszakszervezet részéről Arvay Kornél elnök és Simon György titkár vezetnek.

A pincérek új szerződést kérnek és azt kívánják, hogy az összes vendéglői és kávéházi intézmények fogadják el a tíz százalékos részesedést, amit sok, a szakmába tartozó vállalat eddig megadott. A vendéglősök ragaszkodnak az eddigi szerződés feltételeihez. A pincérek a munkabérek egységesítését is kéri, vagyis minden, a szakmához tartozó vállalkozás a kollektív szerződésben leszögeezett béreket fizessék. Kérik továbbá a pincéernők elbocsátását, hogy ezáltal a felfimunkanélküliség álláshoz jussanak, végül a nyolcórás munkaidő megállapításához is ragaszkodnak.

Kitüntetett cluji iparosok.

Leon alminiszter vasárnap délelőtt ünnepélyes külsőségek között fogja kiosztani a cluji kereskedelmi és iparkamara tagjai között a „Meritul Comercial şi Industrial” I. és II. oszt. kitüntetésait. Alább közöljük a kitüntetett iparosok névsorát.

Meritul Comercial şi Industrial I.: Baritiu Mária, a Carmen-nyomda tulajdonosa, Pap Ioan, Bucovean Petre étteremtulajdonosok, Pusztay János cipész, Csallner Károly nyumdatulajdonos.

Meritul Comercial şi Industrial II.: Vlad Ioan, David Vencel, Papp Antal, Heller Lajos, Boca Gavril, Gergely Dezső, Manutiu Ioan, Rosenzweig Antal, Rusu György, Rosenfeld Adolf, Suciu Nicolae, Handu Gheorghe, Weinrich Rudolf, Obancea Gheorghe, Deutsch Herman, Ilea Ioan, Streulea Nicolae, Maier Dumitru, Bucur Emil, Balan T., Gheorghe, dr. Goia Teodor, Fantine Dumitru, Babcsák Gerő, Manta Nicolae, Adorján János, Potora Atanasiu, Kovács Dezső, Luca Nicolae, Munteanu Mihail, Weisz József, Auideanu Gavril, Gancsa Simon, Rimóczi Jakab, Chifor Vasile, Heinrich Mihály, Bugnariu Andrei, Massler Jakab (Cluj), Krausz Miksa, Popa Ioan, Mezey László, Zechan Sámson, Mandritiu Nicolae, Chisaiu Alexandru (Turda), Marinca Ilie, Ilea Ioanif, Belgian Olivér, Bogdán Ioan (Dej), Boca Mihail (Gherla).

FECUNDITATE.

Sofia lui Mitică, dând naştere celui de-al doisprezecelea copil, se adresează — fericită — soţului ei:

— Mitică, prima duzină e gata!

Egyre csökken a gépkocsik száma Aradon és Aradmegyében.

Érdekes statisztika fekszik előttünk arról, hogy a zilált gazdasági állapotok mennyire éreztetik hatásukat a közlekedés terén. A kimutató szerint öt évvel ezelőtt, 1930-ban még 1328 motoros járművet tartottak nyilván Aradon, de ez a szám öt év alatt állandóan csökkent és ma már az a helyzet, hogy Aradon és a megyében mindössze 844 gépjármű van nyilvántartva és ebből is csak 484 van forgalomban. Ebbe a számba beleértették az összes hivatalos autót, autóbuszokat, motorkerékpárokat is.

Az utóbbi években összesen hatvankét taxi-engedélyt váltottak ki, de az engedélyt időközben többen visszaadták és ma már csak 32 autótaxi szalad Aradon és a megyében.

A városban kétszáz bérkocsi él. Ezek napról-napra adják vissza az engedélyüket, mert nem tudnak megélni.

LEGY NYUGODT.

Kucsera másodszor nőül.

Esküvő után így szól ifjú neijéhez:

— Bertám, én egy nagy hibámat elfelejtettem bevallani neked.

— Mi az a nagy hiba?

— Sokszor úgy rájöttem és minden ok nélkül féltékenykedek.

Neje megnyugtatta:

— Légy nyugodt. Nálam nem fogsz minden ok nélkül féltékenykedni.

Kárptosanyagot csinált a tollból az új kontingentálási rendszer.

A tollárak az árucserarendelet intézkedése miatt megszünt export folytán napról-napra zuhannak. A finom toll kilója 170 leiről 140 leire esett.

A határszéli vármegyék nagy exportőrjai most a külföldi kivitel teljes megősnulása miatt a Regát felé tájékoznak, ahol nagyszemű vőközönstéget találtak a durvább és olcsóbb minőségű toll elhelyezésére. Ezt az ugynevezett vegyes tollat a Regát a derékaj helyett szolgáló szalmazsákok megtöltésére használja fel.

A nagy árcsökkenések miatt most már a kárptosiparosok és a nagyobb bútorgyárak is érdeklődnek a toll iránt, amelyet legújában finom borfotelek és bőrszékek támláinál használnak fel.

MINTA-FELESEGEK.

— Az én feleségem nagyon szerény asszony. Soha sincs semmi kívánsága.

— Akár csak az enyém. Az is csak folyton parancsol.

Hogyan „konkurrál” a targumureşi városi nyomda a magánnyomdákkal?

Targu-Muresről jelentik: A vármegye vezetősége árlejtési versenytárgyalást hirdetett április 24-ikén kulturális és hivatalos lapjának előállítására. A helyi nyomdavállalatok közül a „Pax”-nyomda tette a legolcsóbb ajánlatot s a megyei újság előállítására ez kapott megbízást. A nyomda a lap két számát elő is állította és május 30-án lett volna esedékes a harmadik szám. Dandea primár azonban közbelépett. Értesítette a vármegyét, hogy a városi nyomdában ő akarja megjelentetni a vármegye lapját. Hogy erre némi alapot is szerezzen, a már régen lezárt árlejtés áránál olcsóbb ajánlatot tett. Pantea Ioan alprefektus magához rendelte Binder Jenő nyomdatulajdonost, a „Pax”-nyomda vezetőjét, akivel a vármegye már visszavonhatatlanul megállapodott és megmutatta neki Dandea ajánlatát. Binder kijelentette, hogy ezért az árért ő is előállítja a lapot, ha nem is keres rajta. Május 27-én Pantea újból magához hívta a nyomdatulajdonost s most már határozottan rá akarta beszélni, hogy mondjon le jogáról. Amikor Binder hallani sem akart erről, egyszerűen tudomására hozták, hogy a megbízatást visszaveszik tőle.

★

NAIV MAMA.

Mami megkérdezi az öt éves Mancikától:

— Mondd, kislányom, mit szólnál, ha egy kis testvérkét hozna a gólya?

A kislány tetőtől-talpig végignézi a mamint, aztán így szól:

— Mondhatom, te is jókor kérdezel.

★

A világ legbonyolultabb elektromos üzeme az emberi agyvelő.

A Henry Ford által alapított detroiti orvostudományi intézetben nagyszabású ankétot tartottak azok az amerikai orvosok, akik hosszabb idő óta foglalkoznak az emberi test villamos jelenségeivel. Az ankéton bemutattak egy készüléket, amely reagál az emberi test által kisugárzott villamosságra, sőt annak változásait le is tudja jelezni.

Az ankét résztvevői egymásután léptek a készülék elé és vetették magukat alá a különböző kísérleteknek. Davis és Gibbs professzorok intézkedéseinek megfelelően, a kísérletre jelentkezők igyekeztek „nem gondolkodni”, majd számtani műveleteket végeztek, aztán idegen nyelven gondolkodtak és több más, egymástól különböző szellemi működésre kényszerítették agyukat. A velük összeköttetésbe hozott elektromos tü fehér papírtékereszen jelezte az agyműködés különböző irányait. Azt is pontosan mutatta az elektromos tü, hogy mikor felelt a kísérleti személy a gondolatban feltett kérdésre vagy problémára.

Az emberi agy villamosságát két drót vezette a készülékhez, egyik drót a kísérleti személy fülén, a másik pedig a feje tetején volt megerősítve, finom fém-elektrod segítségével. Az áram melyet az emberi test sugároz, egy volttnak tízed—ötvened milliomod része. Határozott különbséget lehetett észlelni a férfiak és nők villamos kisugárzása között.

Az amerikai tudósok szerint az emberi koponyában valóságos kis villanygyár van, amely egyben „rádió állomást” is táplál: ennek hullámai útján értesül az ember olyan dolgokról, amelyeket közönségesen ismert szerveivel nem érzékelhet.

Ez valóban nem is nagy újság, évezredek óta sejtjük az embernek ezt a tulajdonságát, a melyre az ókorban különböző „tudományok” voltak építve. Sőt, ha jól vesszük a dolgot, a mai tudósok még kevesebb eredményre tudtak jutni, az általuk szenzációsnak tartott megállapításokból, mint tudatlanabb elődeik. Mert a detroiti magusok csak azt tudták megmondani, hogy valaki gondolkozik-e, vagy nem, de, hogy mit gondol, az továbbra is rejtély maradt előttük.

★

NAȘTERE PREMATURA.

Un soț, de curând însurat, e foarte întregat de faptul că soția sa a născut prea devreme.

— Lasă dragă, nu fi îngrijat, îi spune soția, așa e prima oară. Nașterile viitoare vor veni, în

Mihalache, a nemzeti-parasztpárt elnöke a szövetkezeti rendszernek az egész ország gazdasági élete fölé emelése mellett foglalt állást

Miért nem lehet Romániában fassizmus, hitlerizmus, vagy bolsevizmus?

Gazdasági tanácsokat ajánl a szenátus helyett

Mihalache, a nemzeti-parasztpárt elnöke a napokban előadást tartott Chisinauban. Előadásában egész sorozat érveit hozott fel a szövetkezeti rendszernek az ország egész gazdasági élete fölé való kiterjesztése érdekében.

— Azt állítják — mondta —, hogy „parasztország” nemzetközi fogalmat jelent. Ez a beállítás hamis. Kétféle hazafiság van: egy trombitán keresztül hangoztatott parádés hazafiság és egy szerény magatartás, melyet mi követünk.

Hogyan oldottam meg például a nemzeti-kérdést Maramuresben? Megállapítottam, hogy zsidók termelik ki az erdőket és szövetkezeteket alakítottam e célra, melyben az állam is résztvevő s amely aztán a nyomort megszüntette. A vasgárdisták fegyvertől Bocsat abban az időben, de a község ma még szebb, mint volt, mert a zsidóság összefogott újjáépítésére. Ebből következtetést vonhatunk arra, mit kell tenni a nemzeti munka védelmében.

Mihalache ezután megállapította, hogy a kommunizmus, fassizmus és hitlerizmus formáját nem lehet átültetni Romániába.

Az olasz testületi rendszerről nem lehet szó, mert nincs ipari proletár-osztályunk s a mezőgazdák nem lehet belekényszeríteni testületekbe.

A német faji rendszerről nem lehet szó, mert 4 millió kisebbségi lakos van az ország-

ban, akikhez közeledést keresünk.

Az orosz kommunizmus pedig igen sok áldozatot kíván az emberektől.

A nemzeti-parasztpárt elnöke ennek folytán a szövetkezeti rendszert ajánlja elfogadásra, mely az egyéni szabadságot és az egyéni tulajdont egyformán garantálja.

— Az iparban a nemzeti munka érvényesülését kell biztosítani és a belföldi nyersanyagoknak kell piacot teremteni — szögezte le Mihailache.

Hangsúlyozta, hogy decentralizálásra van szükség közigazgatási téren. A rosszul értelmezett regionalizmus elpusztítja szerinte a lelkeket, a kellően irányított decentralizáció azonban jó eredményt biztosít, mert elintézi a helyi ügyeket.

— És mindezt az alkotmányos királyság alapján kell helyezni, hangsúlyozta a nemzeti-parasztpárt elnöke, kinek már zsebében volt az a távirat, melyben Bucuresti-be hívták és így előadását megrövidítette.

Az előadás végén Mihailache kijelentette, hogy az alkotmánymódosítás híve és a szenátust „gazdasági tanáccsal” kívánja pótolni. Így óhajtott alkalmat adni minden osztálynak arra, hogy részt vegyen a törvények megszavazásában és előkészítésében.

NINCS BAJ.

A skót elmegy az orvoshoz és megvizsgáltatja magát. Az orvos megvizsgálja, aztán ad neki egy befőttet üveget és azt mondja, hogy ezt majd holnap megfelelő tartalommal hozza vissza, mert meg fogja vizsgálni vese és cukorbetegsége is.

Másnap a skót beállít az orvoshoz egy tele üveggel.

— Ez sok is — mondja az orvos és hozzáát a vizsgálathoz. Aztán megnyugtatta, hogy nincs semmi baj.

Skótunk nagyon megörül, az orvos telefonjához rohan, felhívja a saját számát és így szól:

— Drágám, itt vagyok az orvosnál és örömmel jelentem, hogy sem nekem, sem neked, sem a gyerekeknek nincs semmi bajuk.

JLLATOS BUJÓCSKA.

Pöcög utazik a vonaton és szemben vele egy idegen ur ül. Az illető ur egy ideig fintorgatja az orrát, idegesen fészkelődik, végül megszólal:

— Ugyan, kérem, nem tetszik tudni, hogy mi olyan bűdös itt?

— Fogalmam sincs róla, — feleli Pöcög, — hacsak nem az az állott lóhús, ami a kofferomban van.

— Ugy, hát ön állott lóhúst szállít a kofferjában? Dehát mi a csudának önnek az az állott lóhús?

— A feleségemnek az a mániája, hogy álomban folyton oroszlanbögést hall és nem tud tőle aludni. Hallottam, hogyha az oroszlanoknak állott lóhúst adnak, abbahagyja a bögést. Vettem Pestén husz kiló állott lóhúst.

— De, engedelmet kérek, hogyha a kedves felesége csak álmodott az oroszlanról, ugyebár az nem igazi oroszlan?

— Igenis, nem.

— Minek akkor annak az álom-oroszlanoknak valódi lóhúst adni?

— Bizza azt csak rám, uram. Az én lóhúsom sem igazi lóhús, hanem csak olyan papírmassé-lóhús.

— Dehát ha az a lóhús nem valódi, akkor nem is lehet bűdös.

— Igenis, nem. Nem is az bűdös itt, kérem.

— Hát mi?

— Én.

★

HIANYOS FESTMENYER.

Proccék a kuszvétot Párisban töltötték. Amikor visszaérkeznek, Proccné sürgősen felkeresi barátinőjét és elmeséli neki utiélmenyeit.

— A Louvreban is voltál? — kérdezi a barátinő.

— Hogyné.

— Nos, hogy tetszett?

— Hát tudod, — feleli Proccné, — a képek egészen csinosak, csak egy kicsit unalmasak.

— Hogy-hogy?

— Egyik alatt sincs ott a vico,

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63-65.

volt Dengli-ház.

Almanach Aradért

Arad gazdasági és üzleti forgalmának fejlesztését célozza a munka. — Arad kereskedelmi és politikai életének előkelőségét ajánlják a közönségnek

Ertékes román-magyar nyelvű, nivós tartalmu könyv jelenik meg legközelebb Aradon és a mű óriási anyagának összegyűjtése most fejeződik be. A könyv célja, hogy Arad és környéke közgazdasága és forgalma fejlesztésének szükségességére irányítsa a legmagasabb körök és az egész ország figyelmét és hogy állandóan napirányban tartsa ezt a nagyjelentőségű ügyet. A mű második része hivatalos adatokból összeállított teljes, nagy című és mindenki által naponta használható fontos tudnivalókat, felvilágosításokat tartalmaz. A című sokszor nevet tartalmazó névsorának közlése díjtalan.

Ezt a többszáz oldalas, díszes kiállítású, több ezer példányban megjelenő, illusztrált művet — dacára a magas előállítási költségeknek, — rendkívül olcsón árulták majd, hogy mindenki megvehesse. A közgazdasági könyvnek elsősorban az a közvetlen célja, hogy a CFR igazgatóságának visszahelyezése érdekében megindítandó országos propagandát bevezesse. Ezen kívül azt is elő akarja segíteni, hogy Aradot is felvegyék a fűrdővárosok közé és így állandóan élvezhessék az ideutazók az ötven százalékos jegykedvezményt. Ez esetben Arad kereskedő, gyári, pénzügyi és általában üzleti forgalma megtízszereződne úgy, mint, ahogy a többi hazai klimatikus vidék központi fekvésű városaiiban látjuk, amelyeknek üzleteit állandóan ezerszámra lepik el vásárlók, kirándulók. A pompásan kiépített Aradot és gyönyörű turisztikai hegyvidékét, fűrdőit, kiránduló helyeit, művészi fényképekben mutatják be a könyv szerkesztői.

A gazdag tartalmu könyv számára az alábbi közéleti férfiak és hivatalvezetők írtak tartalmas cikkeket: a bevezető lelkeshang felhívás szerzője Marcus Mihály dr., ezenkívül önálló cikkeket szerepelnek: Mateescu, a kereskedelmi és iparkamarának, az aradi betegsegélyző pénztárnak, a Gyáriparosok Országos Szövetsége aradi csoportjának elnöke, dr. Marsieu volt prefektus, aki egy magas igazságszolgáltatási fórum legközelebb várható aradi megszervezéséről írt cikket, Ursu dr. polgármester, Trimbitioni állami iparfelügyelő, Reinhart Gyula iparos szindikátusi elnök, Faragó Rezső vezérigazgató, Rácz Sándor dr. közgazdasági író, az UGIR igazgatósági tagja, dr. Nichi kulturális igazgató és még több közgazdasági és társadalmi vezető személy cikkeivel fog a műben szerepelni.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a fontos közérdekű könyvet dr. Marcus, Mateescu, dr. Ursu, Domán és Pacurar névalírással az alábbi sorokkal ajánlják támogatásra a közönségnek:

„Arad város fejlesztése érdekében, valamint közgazdasági és társadalmi szempontból fontosnak és közérdekűnek tartjuk az Aradi Nagy Címűtár megjelenését, azt mindenkinek ajánljuk és szerkesztőit minden tekintetben megfelelőnek tartjuk e nagy munka elvégzésére.”

Az „Aradért” című könyv szerkesztői: Voiticeanu, a polgármesteri hivatal titkára, iparhatósági biztos és Bolgár Lajos, nyug. kereskedelmi és iparkamarai titkár, régi aradi szerkesztő. A könyvvel kapcsolatos küldemények Bolgár Lajos címére, Bul. Reg. Ferdinand 7. I. em. címzendők. Telefon 690.

PROFESSORS NACHWUCHS.

— Herr Professor, Sie strahlen ja vor Glück.
— Heute hat mein Kleiner zum erstenmal Parallelepipedon gesagt!

PIKK AUF.

Pissidkén nagyon szeretne álarcosbálba menni, de az ura hallani se akar róla. Sokba kerül a jelmez.

— Ugyan kérlek, — mondja az asszony, — te szerezz magadnak egy olcsó dominót, az én jelmezemmel pedig ne törődj, egy vasba se fog kerülni.

Elérkezett a nagy nap. Pissidkék felveszi a kölcsön-dominót és az ebédőben izgatottan várja, milyen jelmezben jön az asszony.

Hosszas várakozás után kinyitlik az ajtó és belép rajta az asszony. Nem volt rajta egyéb, mint egy pár fekete keztyű és egy pár fekete cipő.

— Az Istenért, Róza, mi ez? — kiáltott a meglepett Pissidkék.

— Hogy ez mi, — nevetett magasra emelve kezét az asszony — ez a pikk ötös ...

Milyen elvekre épült az új kiviteli rendszer?

Az importőrök fizetnek, az exportőrök kapnak prémiumot. — Az új rend meg fogja nehezíteni az iparvállalatok nyersanyag- és félgyártmány-behozatalát.

Az új rend a Banca Nationala győzelmét jelenti az ipari miniszterrel szemben

A kormány gazdasági bizottsága a napokban már véglegesen megállapította az új külkereskedelmi rezsimit. Az új rendszer a következő alapelveken épül fel:

1. Az exportált áruk devizaértéke épügy, mit eddig, hivatalos paritáson, amelyet minden valuta számára külön-külön állapítanak meg, a Banca Nationalának adandó át.

2. Az export fellendítése céljából

a Banca Nationala a törvényes paritáson kívül az egyes valuták szerint, különböző exportprémiumokat fizet.

3. A prémiumokat bizottság állapítja meg, amelyben a bankkormányzó, az iparügyi alminiszter és a pénzügyi alminiszter foglalnak helyet. A prémiumok a főbb exportcikk után fizetendők, a külföldi és beföldi árak között mutatkozó differenciák, a kereslet és kínálat feltételei, a piac általános helyzetének stb. tekintetbe vételével.

A bizottság a miniszterelnökség mellett működik és ellenőrzi az állam érdekeinek tekintetbevételével a devizaforgalmat.

A prémiumok megállapítása és a külkereskedelmet fellendítő intézkedések meghatározása céljából a fenti bizottság mellett tanácsadóbizottság működik, amelyben a nemzetgazdaság főbb ágainak képviselői foglalnak helyet.

4. Az exportőrök az exportprémiumhoz attól a naptól kezdődőleg nyerneik jogot, amikorra az exportirátokat a Banca Nationalánál letétbe helyezték.

A prémium fizetése az exportból befolyó devizák tényleges inkasszója után történik.

A prémiumok esetleges módosítása mindig előzőleg hozandó nyilvánosságra.

5. Az áruk behozatala, épügy, mint eddig, a kontingentált áruknál, csak kereskedelmi és iparügyi minisztérium által kiadott importengedélyek alapján lehetséges. A Banca Nationala az importőröknek devizát csak akkor utal ki, ha azok a Banca Nationala transzfermatoriumával vannak ellátva és ha a devizaigénylési kérésekhez az igazoló cirkartokat mellékelik.

Az importőrök, valamint azok, akik a Banca Nationalától devizát kérnek külföldi kifizetésre, kötelesek a hivatalos paritáson felül prémiumot fizetni, amelyet a Banca Nationala inkasszáll a devizák hivatalos árfolyamával egyidejűleg.

A Banca Nationala az importőrök részére a devizafelárat az exportőröknek fizetett prémiumok arányában állapítja meg, úgy, hogy egyenlő arányban terhelje az egész importot.

7. Átmeneti intézkedések az exportprémiumok megállapításától kezdődőleg az exportőrök tíz napos határidőt kapnak a régi rezsim értelmében nekik juttatott szabad devizakvóta értékesítésére az autorizált bankok útján. Azok az exportőrök, akik ezt a szabad devizakvótát a Banca Nationalától nem kapták meg és azok, akik a fentebbi tíz napon belül nem értékesítik devizáikat, a jelenlegi rendelet alapján jogot nyerneik az exportprémiumra.

8. A jelenlegi rendelet intézkedései 1935. június 11-én lépnek életbe. Az összes ellentétes intézkedések hatályon kívül helyeztetnek.

A kormány gazdasági bizottsága által elfogadott új külkereskedelmi rendszer, amint a fentiekből megállapítható, teljesen magyar mintára valutaprémiumos és így,

a külkereskedelmi rendszer módosítása körül lefolyt harc a Banca Nationala álláspontjának győzelmével végződött.

Hogy az új rendszer a gyakorlatban hogy fog beállni, az még nem tudható, azonban a devizakereskedelemnek a Banca Nationala kezében való összpontosítása kétségtelenül meg fogja nehezíteni az importhoz szükséges deviza beszerzését. Sok függ attól, hogy a valutaprémiumokat milyen nivón fogják megállapítani, mert az export csak megfelelő prémium mellett lesz rentabilis. Alacsony prémiumok kétségtelenül az export további csökkenésére vezetnek.

Ami az exporthoz szükséges devizák beszerzését illeti gazdasági és pénzügyi körök tartanak attól, hogy

a kompenzációs rendszer kiküszöbölése főleg az iparvállalatok nyersanyag- és félgyártmány-behozatalát fogja nagymértékben megnehezíteni,

amit a múlt is igazolt, amidőn kompenzációs engedélyek kiadását egy időre felfüggesztették.

Az új rendszer a kliringszerződések, továbbá a kereskedelmi szerződések egyrészének módosítását is szükségessé teszi és az erre vonatkozó tárgyalások rövidesen megkezdődnek.

Az új rendszer bevezetése a Banca Nationala teljes győzelmét jelenti a kereskedelmi miniszter álláspontjával szemben, aki a valutáris prémiumok rendszere s devizáknak a Banca Nationala rezsimjébe adása ellen az újból teljesen eltörölt kompenzációs rendszer kiszélesítése és a devizák szabad forgalma mellett foglalt volt állást. Manolescu-Strunga miniszter azonban kijelentette, hogy a külkereskedelmi forgalom rendezése olyan nagyfontosságú érdeke az államnak, hogy ezen a téren személyi felfogásokat és érzékenységeket félre kell tenni. A kereskedelmi minisztérium a jegybankkal együtt mindent el fog követni, hogy az új rendszer bevaljon és alkalmazása a legsimábban és a legteljesebb eredményességgel történjék.

FELTETT PIRULAK.

Grün panaszkodik, hogy nem bírja már a túlságos gyermekáldást. Most szült tizenegyedzser a felesége.

— Ezen könnyű segíteni, — mondja Kohn, — az én feleségemnek felirt az orvos egy pirulát, abból bevesz egy szemet és nem történik semmi baja.

— Ez valami remek, — örvendezik Grün, — mi a nevük azoknak a piruláknak?

— Ejnye, elfelejtettem, de várj csak, mindjárt megmondom.

Beviszi Grünt egy uccai telefonfülkébe és felhívja saját lakását.

— Mari, — mondja a telefonon jelentkező cselédjének, — küldje a nagyságos asszonyt a telefonhoz.

— A nagysága sétálni ment, — feleli a cseléd.

— Akkor menjen be a hálószobába, a feleségem éjjeli szekrényén van egy kerek skatulya, hozza a telefonhoz és olvassa fel pontosan, mi van ráírva.

— Sajnálom, — mondja a cseléd, — nem hozhatom a telefonhoz.

— Miért?

— Mert ha a nagysága elmegy hazulról, azt a dobozt mindig magával viszi.

Mi újság a römifronton?

A kávéházi kommerszjáték és a rómi betiltásának visszavonása érdekében Bucureşti-ben interveniáló küldöttség érdekes és furcsa tapasztalatai.

Egész sereg kávéház szünik meg, ha nem vonják vissza a sérelmes intézkedést

Fährdrich Zoltán vedépipari szövetségi elnök vezetésével a napokban népes küldöttség járt Bucureşti-ben, hogy a kávéiparra végzetes kihatással bíró kártyatiltalom visszavonása érdekében illetékes helyen interveniáljon.

A küldöttség arra hivatkozott, hogy a törvény harmadik szakasza szerint szerencsejátéknak csak olyan kártyajáték minősíthető, amelyben kizárólag a véletlen dönt, míg az ugynevezett kommerszjáték megfelelő tudást és szellemi erőfeszítést igényel. Eszerint tehát a tiltalmat a törvényre való hivatkozással nem jogos a kávéházi kommerszjátékokra alkalmazni. A napokban kiadott egészségügyi miniszteri rendelet ennek ellenére még a rómi-játékot is betiltotta, sőt egyes vidéki hatóságok odáig mentek, hogy elkobozták a kávéoszlókat a rómi-köveket, amelyek pedig nem is képezték az ő tulajdonukat, hanem bért fizettek utánuk a monopolnak.

A rómi érdekében intervenció történt a pénzügyminisztériumnál, de minden eredmény nélkül. Pop Valér igazságügyminiszter ezzel szemben megígérte, hogy pártfogásába veszi az elárult rómit. A küldöttség eljárt a CAM-nál is. A monopol vezetői azonban kijelentették, hogy a pénzügyminisztérium szigorú álláspontja szerint kávéházakban csak a sakk, dominó, billiárd és teke sport játszható.

A sérelmes tiltalom enyhítése érdekében interveniált a bucureşti Sfatul Negustoresc is, amelynek sikerült meggyőznie Costinescu dr. egészségügyi minisztert arról, hogy a kommersz kártyajáték és a rómi betiltása indokolatlan és a gazdasági életre is káros. A miniszter az ügyben előterjesztett kérvényre kedvező véleményt jegyzett, de amikor a Sfatul küldöttsége a miniszteri titkárnál benyújtotta a kérvényt, a titkár egyszerűen kettétépte az írást, faképnél hagyta a küldöttséget, autót a miniszterhez száguldott és Costinescu dr.-al visszavonatta a kedvező intézkedést.

A kávéipar egyedüli reménye most már csak a CAM, amelynek igen nagyösszegű bevételei

voltak a most betiltott kártyajátékokból és így érdeke, hogy annak engedélyezése céljából nyomtatékosan interveniáljon a maga részéről is.

Most folyik különben a szerencsejátékokról szóló törvény végrehajtási utasításának szövegezése. Azzal a bizottsággal is tárgyalt a vendépipari szindikátus küldöttsége, amely ezt a szövegezést végzi és lépéseket tett, hogy a végrehajtási utasításban módosítsák a végzetes rendelkezést, mert ellenkező esetben arra kényszerítik a lételejében megátadott hazai kávéiparosságot, hogy tömegesen megszüntessék működésüket.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőáruházban

ARAD,
(Piata Avram Iancu 21.)
kisiparosok által készített
elegáns
cipőt kaphat
olcsó árban!

DISPERAREA UNEI MAME...

- Coniţă, veniţi imediat!
- Dar ce ţipi? Ce s'a întâmplat?
- A fugit fiica dvs. cu şoferul!
- Vai de mine! Si eu care aveam nevoie de maşină azi!

MEGERDEMELT KÖNYÖRÜLET.

- Segitsen rajtam, nagyságos ur, hat gyerekek vagyok az anyja.
- Na és egyik gyerek se keres?
- Nem, kérem. Mind meghaltak szegények.

Milyen jogorvoslattal élhetnek a nemzeti munka védelméről szóló törvény alapján megbüntetett vállalatok?

A nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtó bizottsága letárgyalta az UGIR emlékiratát, amelyben a gyáriparosok a törvény végrehajtása során eddig tapasztalt adminisztrációs hibákat és mulasztásokat ismertették.

Az ipari- és kereskedelemügyi minisztérium most értesítette az UGIR-t, hogy a vállalatokkal szemben alkalmazott megintések és pénzbüntetések rektifikálhatók, de csak azoknál a cégeknél, amelyek igazolni tudják, hogy az alkalmazottak bejelentésére szolgáló űrlapokat teljesen kitöltve annak idején a minisztériumnak, illetve az illetékes munkaügyi felügyelőségnek megküldték.

A miniszteri válasz értelmében a tévedésből megintett vállalatok kérhetik a megintés visszavonását, illetve törleszt, a tévesen megbírságot vállalatok pedig megfellebbezhetik a bírság kiróását a vállalati székhely szerint illetékes törvényszéknél, a büntető perrendtartás szabályai szerint.

HERR UND BETTLER.

- Ich komme den gleichen Weg zurück, dann bekommen Sie etwas.
- Bei dieser Art Kredit habe ich schon viel Geld verloren.

MARTURISIRE.

- Ce să-i faci tăticule. Dumneata când erai tânăr nu făceai la fel cu mine?
- Nu, căci n'aveam parale.

Nyári ruhákat, kabátokat,
legszebben fest,
tisztít

KNAPP

modernül berendezett vállalata
Str. Brătianu 11. Str. Episcopul Radu 10.

A szegény ember dicsősége

Írta: GYALLAY DOMOKOS.

A cséplésnél nagy becsületet szereztek Csik Balázsék. Látták is ám hasznát, mert répaszedésre ott marasztották őket. Jó keresetük volt, utóvégi is tele bugyellárisal ültek vonatra, hogy karácsonyi nyugovóra hazakövetkezzenek.

Mindenki elismerte, hogy Csik Balázsé az érdem: ő volt a cimboraság feje. Rendtartó ember, ő tudja, mi az igazság! A munkát megköveteli embereitől, de a járandóságot is hiány nélkül tudja szedni a gazdák szűk markából. Szavajárása: „Úton igazság, otthon barátság!” Hej, de bíróságra termett ember volna, ha szegény embert is közel eresztene a hivatalhoz!

Hol félfüllel, hol szemtől-szembe csak meghallotta Balázs a neki juttatott szép szavakat. De csak félig való öröme telt a dicsőségben, mert mind azon füstölgött magában: Miért nem halljuk ezt odahaza a falujában is! Ha nem egész faluszeriben, legalább a falu derekán, ha ott sem mindenütt, legalább a kis zsindelyes házban, amelynek özvegy Nagy Péterné ifjasszony a lakója. Ott ugy értékesülhetnének a dicséret szavai, mint nevelő és a zsendülő vetésföldön!

Mialatt Csik Balázsban ilyen belső égedelmek lobogtak, a vonat megérkezett a városba. Nagy csufaság, de úgy van: itt a székelő nemzetnek le kell szállni a nagy vaskabáláról és föl kell ülnie a kicsire, amely a Nagy-Küküllő mellett fújja a párt csöndes szaladtában.

De ehhez a vonatcsereléshez is szerencse kell

ám! Csik Balázsék például nem találták el. A nagy vonat elálmoskodta a pontos érkezést, nosza fölmérgelődött a kicsi elugrott Balázsék nélkül is a Székelyföld felé.

Most aztán mit csináljanak a kenyeres cimborák? Várjanak-e késő éjszakáig, vagy gyalogszerrrel nekivessék mellüket a Hargita szelének?

Süsse ki Balázs, nála van az uti igazodásra való tudomány! Rendre fődél alá szivárogtak a gy kis öntözéssel próbáltak védekezni a sanyaru szél szárító ereje ellen.

Balázs pedig ott tusakodott alá a fel a vendéglő előtt. Ugy kellene hazaérkezni, hogy a menyecske lássa meg, milyen nagy tisztessége van Csik Balásznak a cimborák körében.

Ahol a szív telve, ott mozog az elme! Csik Balázs előtt végül megvilant, hogyan lehetne teljes dicsőséggel megérkezni özvegy Nagy Péterné lapuja elé.

A vendéglő előtt üres teherautó állt. Hol van a sofför? Ugyan hol lett volna? Az is ott a vendéglőben, békésen szunnyadozott a kályha mellett levő asztalnál. Balázs a kályha mellé állt néhány erős köhintést eresztett a sofför gyökíngető feje felé.

A saphás ember föleszénkedett s ránézett Balázsra. Balázs elmosolyodott, aztán nyájasan kérdezte:

— Mért nyugtatja az ur a motort, tén bizony nagy ut előtt áll?

A sofför nem vette rossz néven a barátságos közlekedést. Biz ő nem jókedvéből lopja itt a napot. Petróleumot kellene vinnie a zsákodi malom számára, de a hordók csak holnap délelőtt érkeznek meg. Addig itt kell unatkozni.

Balázs intett a cimboráknak, néhányan az

udvarra léptek s megbeszélték az ügyet. Hiszen, ha nem kerülne sokba! Szép dolog volna, uri dolog volna! Nagy tisztességére szolgálna a cimboraságnak, ha autóval térhetne meg a munkából. Látnák a fefuvalkodottak, hogy a szegény ember is munkája után meg tudja kóstolni az uri alkalmat.

Próbálja meg Balázs, tapasztalja ki a sofför eszt!

Visezaszálingóztak a szobába. Balázs újra a kályha mellé állt s füttöztetésre fordította teyerét.

— Jó kenyér az uré! — vetette oda a sofförnek. — Csak bizgati azt a kerek micodát ül-tében, sem ina nem reszket, sem dereka nem szakad s kapja a jó fizetést hónapjára.

— Bár úgy volna, de nem úgy van! — sóhajtott a sofför. — Bár a más kenyeren élnek, de az a baj, hogy tulajdonos vagyok... Az a baj, hogy enyém a gép!

— No hallja, hát baj az? — álmélkodott Balázs. — Akinek olyan szép, nagy gépje van.

— Bizony baj, mert nincs kereset! Már pedig tudnivaló, hogy az a teherautó, amelyik gyakran áll üresen, utóvégi kiszalad a tulajdonos alól.

Balázs vágott egyet a szemével a cimborák felé: most fordul a kerek!

— Bizonyosan ott van a baj, hogy a tulajdonos ur igen drágás. Tulcsokat kér a fuvarért! Mai napság nincs keletje a drága mulatságnak.

Most vette észre magát a tulajdonos! Ohó, itt nem nyájasságból folyik a szó. Né, hogy sütt feléje a cimborák szeme!...

— Aztán hova kellene? — tapintott mindjárt eleve.

— Idegenek alatt az országban utlevéllel tartózkodó idegen állampolgárokat értjük, — mondotta Leon alminiszter

„Nem iparpártolásra van szükség, hanem arra, hogy a meglevő ipart racionalizáljuk”.
„Nem vagyunk az idegen tőke ellensége”.

„A nemzeti ipar célszerű megszervezéséhez kollektív munka szükséges”

Clujon az iparkamara diszülésén Leon alminiszter részvételével leleplezték a miniszter olajportréját. Az ülésen a miniszter nagy beszédet mondott, ennek során kitért a nemzeti iparpártolásra, az országban tartózkodó külföldiek sorsára. Többek között a következőket mondotta:

— A kormány sarkalatos programja a nemzeti ipar további támogatása, rentabilitásának biztosítása, de a fogyasztók érdekeivel való összhangbahoza mellett és megengedhetetlennek tartja a kartellek olyan tevékenységét, hogy egyes termelő gyárakat bőséges haszonrészesedéssel történő kárpótlás mellett leállítanak a nagy fogyasztómegek rovására. Nem akarom ezt a szót használni, hogy parazitaipar, de az ilyen ipart kormányom nem fogja támogatni. Nem fogja megengedni, azt, hogy a cementgyárak, cukorgyárak ne termeljenek, viszont ennek a két fontos közszükségleti cikknek ára a világnívónál drágább legyen az országban. Ma már nem iparpártolási törvényre van szükség az országban, hanem racionalisan meg kell szervezni a meglevő ipart, megakadályozni az elősködő ipar túltengését, nem mesterséges ipart teremteni, amely a fogyasztókat kihasználja, hanem racionalis szervezést kell az ipari életben megvalósítani.

— Sokan ellenzik ezeket a tervezett kormányintézkedéseket a gazdasági szabadság jelszavára való hivatkozással. Véleményem szerint nincs politikai függetlenség gazdasági szabadság nélkül és az ország, amely természeti kincsekben rendkívül gazdag ország, amelynek lakossága szorgalmas, dolgozó nép, meg kell találja a politikai és gazdasági füg-

getlenség összeegyeztetésének módját az összes társadalmi osztályok teljes megnyugvására. A nemzeti ipar észszerű megszervezéséhez az ittlakó népek egyesített, kollektív munkakészsége szükséges.

— Nem vagyunk az idegen tőke ellensége, szívesen látjuk országunkban azt az idegen tőkét, amely termelni akar nálunk, de nem tűrjük meg az üzérkedő idegen tőkét, amely otthon, saját országában nem tudja a maga részére azt a rentabilitást biztosítani, mint itt nálunk, a fiatal, fejlődő államban. A komoly, szolid tőkét kérjük, jöjjön, támogasson minket, az olyan idegen tőkére azonban, amely saját törvényeinken túl akarja magát tenni és törvényeink felett állónak érzi magát, nincs szükségünk. (Taps).

— Mi az, hogy idegen? Ez ma divatos jelző. Kormányom és pártom nevében, amelynek tagja vagyok, kijelentem, hogy mi

idegenek alatt az országunkban utlevéllel tartózkodó külföldieket értjük, de az országban élő, teljes jogú állampolgárságu lakosok között felekezeti, vagy nemzeti-ségi szempontból nem tehetünk és nem is teszünk különbséget,

ha beilleszkednek az állami és gazdasági életbe és az ország érdekében dolgoznak. (Nagy taps.)

— Még egyszer hangsúlyozom, idegen alatt az utlevéllel nálunk tartózkodó külföldieket értjük, akikkel szemben még ha termelő munkát is végeznek, a törvény szigorú rendelkezéseit alkalmazzuk. Mert megengedhetetlennek tartjuk azt, hogy legyenek vállalatok, főleg petróleumipari érdekeltségek,

amelyek alkalmazottainak és munkásainak 60—70 százaléka még ma is utlevéllel itt tartózkodó külföldi és ezek a vállalatok a tőke törvényes hozadékát messze meghaladó nyereségeket harcoljanak és menekítsenek ki országunkból a külföldre. (Taps).

— En hiszem, hogy az ittélő népek közös munkája, békés együttműködése megteremti áldásos gyümölcseit az ország és a közjó számára.

Sürgősen megalakítják a satumarei Iparosok Hitelszövetkezetét

Százötven szegénysorsu iparos hátralékos tagdíjait törölte a satumarei ipartestület. — Kik lesznek az iparos tagjai Satumaren az adófelebezési bizottságnak?

Az elmúlt héten a satumarei ipartestület szakosztály-elnökei nagyfontosságú ülést tartottak, amelynek első pontjaként megejtették a tagdíjrevíziót. Megállapították, hogy jelenleg 150 olyan kisiparos tagja van az ipartestületnek, akik nem képesek a jelen körülmények között tagdíjat fizetni. A szakosztály-elnökség 150 iparos tagdíjhátralékát visszamenőleg törölte.

Ezután szóba került az Iparos Szövetkezet megalakításának kérdése, amelyet a szakosztály-elnökök tanácsa minden részletében megtárgyal és kimondotta, hogy

sürgősen meg kell alakítani az iparosok hitelszövetkezetét.

A szövetkezet előkészítésére héttagu bizottságot delegált a szakosztály-elnökség.

A bizottság tagjai: Kocsis László ipartestületi elnök, Kovács Gyula, Mihalik Károly, Kiss Sándor, Róth Béla és Kitájer Ferdinánd szakosztály-elnökök, akik a szövetkezet működési és alapszabályi kérdéseit megtárgyalják és beterjesztik a legközelebbi ipartestületi ülés elé.

Sor került aztán az adófelebezési bizottságokba kiküldendő iparosok jelölésére. Ugyanis dr. Fischer József az ipartestület ügyésze az új adótörvény értelmében felkereste Grecu Ioan iparkamara titkárt, akivel olyan megállapodást létesített, hogy az adófelebezési bizottságokba az iparkamara azokat az iparosokat delegálja, akiket az ipartestület küld ki. Ennek értelmében az adófelebezési bizottságok tagjai Kocsis László, Kitájer Ferdinánd és Rentea Ioan lesznek.

— Messzecakére! Amoda a falumba!

— Hány kilométer?

Számították a cimborák, ez is, az is hozzávetett, lehet vagy ötven kilométer, de bizonyosat senki sem tudott mondani.

Végre megegyeztek a kilométerkövek száma szerint. A tulajdonos ur számolja meg, hogy az indulástól a faluig hány számozott kő van, aszerint lesz a fizetés.

Nagy bolydulás támadt a szobában az egyeség létrejöttén. Csik Balázs embereket szalasztott szét, hogy nyájba tereljék a félrejárókat. A tulajdonos ur kiszaladt, megberregtette, utrakészítette a motort, majd lócákat hozott ki a vendéglőből s odahelyezte, ahol kevésbé érzik a rázás. Uri utazás lesz ebből! Balázs megfuvatta a dudát, jó erőse hangja van: faluszéltől-faluszélig fog hallgatszani. Hej, amikor megérkeznek az alszegi lejtőn és bedurrannak a faluháza elé!... Lesz nagy összefutás! Bizonyosan a menyecske is oda fog bállenni édeskésen s nem sajnál pár nyájás szót a jóljárt emberek vezetőjétől!...

A tulajdonos ur a köznépet a lócákra helyezte el, Balázst pedig elől maga mellé becsühte, még pokrócot is juttatott neki.

Most astán neki az utnak istenigazában! Csik Balázs dicsérete nőttön-nőtt a cimborák ajkán. Nagy ész! Hogy ezt így ki tudta találni! Nem kerül többbe, mint a vonat s nem kell unakomból itálba elegyedni. Még napvilág otthon lesznek.

Egyik városka előtt összetanakkodtak, kisé meg fognak állani a piacon, a gyermekeknek cukrot, káfit vesznek, az öregeknek dohányt. A tulajdonos urnak nem volt ellenvetése, ő is bevez egyik üzletbe, ahol az autóalkatrészeket

árulják, kifizeti valami adósságát.

Ott álltak meg a Csillag-vendéglő előtt. A boltokat közel találták, mindenki hamar elvágte a vásárlást. Induhattak volna, de a tulajdonos ur csak nem érkezett az autózselethő; ugylétezik, vitája támadt a fizetség körül.

Tanakadtak, emberkedtek: mégis csak úgy kívánja a becsület, hogy Csik Balázst a cimboraság egy pohár borral felköszöntse s kikérték az áldomáshort.

— Az Isten szerencsétlenség minden föltett szándékodban, Balázs fiam! Tudod te, hogy kire mire gondolok!... — köszöntött poharat Csóka Mózes.

Hiszen lehetne itt egymást tisztelni naphozsaat, de közben a tulajdonos ur előkerült s megmegnyomta odakint a kutyája farkát.

Kiürítették poharaikat, fölkapaszkodtak a lócára, az autó elindult. Vig menet volt, a népek faluhózzat csodájára szaladtak ki a kapukon. Örült népe vigasságának Csik Balázs: lám, milyen győzelemmel térnek meg azok, akik az ő kormánypálcája alá adták magukat. Látni fogják ezt csakhamar odahaza is!

Csakhamar? Várjunk egy kicsit! Mert mi történt a meredek kaptató tetején? Nyekk! A masina megállott! Fújt, berregett a motor, de a kerekek nem forogtak.

Hol van a baj? A tulajdonos bebújt a gép alá.

Viassló képpel tápázkodott fel.

— A csuklócsavarnál van a baj! — mondotta.

— Hát csak tessék gyorsan megigazítani! — izgult föl Balázs a fennakadason. — Már nem vagyunk messze, lámpagyújtásra haza kell ér-

keznünk.

— Megigazítani? — mosolygott keserűen a tulajdonos. — Nem megy az olyan könnyen! Nem fákó szekér ez, hogy egy-két koppanással helyreüssük. Van-e kovácműhely a közelben?

— Van a falu tulsó végén!

— Hát akkor rajta, taszitsuk vissza a gépet!

Csik Balázs fejével is roszszalta az indítványt.

— Már olyant nem cselekszünk, hátrafelé nem megyünk! — mondotta. — Ha már taszítani kell, akkor csak előre! Utközben majd ott találjuk a kovácműhelyt, ott majd megigazítják!

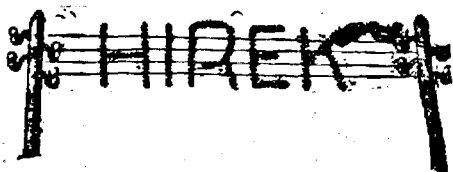
— Ez megint okos beszéd! — helyeselték a cimborák. — Balázs mondotta, hát előre!

A tulajdonos felült, megfogta a kormányt, az utasokat pedig megbiztatta, hogy taszítsák el lejtőszélig az autót, ugráljanak fel, mert a fák és kormány jól működik, lefelé magára is szaladni fog. Így ment astán tovább az utasok, ahol hágó volt, leszállottak és nekivetették vállukat, ahol lejtő volt felugráltak és vigan ereszkedtek alá.

Elérkeztek a kovácműhely elé. Itt astán Csik Balázs megint szóló egyet népéhez.

— Tudjátok mit, atyafiak? Mit töltönek itt az időt? Ha már ennyiben van a dolog, taszigáljuk el a falu széléig. Ott felülünk a falu végén s a szép lejtőn leszaladunk a faluháza elé. Ki tudja, mennyi időbe telnek a tatarosás? Ha későn, lámpaoltás után érkezünk haza, mit nyevünk a falu szélében? A kicsi kutya se fog észrevenni.

A cimboráknak tetszett ez az indítvány is, de a tulajdonos ur váltig ellenkezett, akadékos-

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, félévre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, félévre 150 lej, negyedévre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötőcsatánál árengedmény.

Redakcia és adminisztráció — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrişilor-Iparos Otthon.

— **KEMAL INDEXRE TETTE A KÁVÉHAZI KARTYAZAST.** Kemal Pasa nagyon megrendszabályozza a török szórakozóhelyeket. Nemrégiben a mohamedán ember kedvenc tartózkodási helyét, a kávéházat reformálta meg és eltávolította az érzékeket felkorbácsoló kletci zenét és a hasáncot. Ez az intézkedés anyagilag sokat ártott a szórakozóhelyek tulajdonosainak, de Kemal további rendszabályokat is vezetett be. Így eltávolította a szerencsejátékokat is. A kártya és az ugynevezett táblajáték a hasánc sorsára kerültek. A táblajátékok kockákkal és bábukkal játszó, hatátnas tüvöltözés közepett. Bulgáriában is kedvelik ezt a játékot. Junius 10-től tehát csak sakkozni és billiárdozni lehet Isztambulban, vidéken még azt sem.

MODE.

Ehemann: „Was ist geschehen? Warum traegst du ein Pflaster über den linken Auge?”

Sie: „Pflaster? Das ist mein neuer Hut”.

Str. Remus 10. számú

ház lakással

és asztalos műhellyel
olcsón és előnyös feltételek mellett eladó. — Bővebbet: Iparosok Hitelszövetkezete, Arad.

— Nem hosszabbították meg a lakbérleti szerződések illetékesének határidejét. A pénzügyigazgatóságon május 31-ikén járt le a lakbérleti szerződések benyújtásának határideje és a lakók körében általános elégedetlenséget keltett az, hogy a pénzügyminisztérium a benyújtási határidőt nem hosszabbította meg. A határidő lejártáig mintegy hétezeren nyújtották be lakbérleti szerződésüket és körülbelül ennyit tesz ki azoknak a számuk, akik nem tettek eleget ebbeli kötelezettségüknek. Az aradi pénzügyigazgatóság méltányolva a minden oldalról jövő óhajt, fölirt a pénzügyminisztériumnak és kérte a határidő meghosszabbítását, ami a mai napig nem érkezett meg. Ha a pénzügyminisztérium nem tesz eleget a kérelemnek, több ezer lakót súlyos anyagi veszteség ér, amennyiben a határidőn túl nem 1.2 százalékot, hanem ennek négyszeresét kell befizetni.

HEIMATSBERECHTIGUNG.

„Sind Sie Wiener?”

„Zum grössten Teil. Als ich nach Wien kam, wog ich 12 Kilogramm und jetzt ha' ich 83.”

— A vágóhídi díjszabás reformja. Aradváros vezetősége a héten Popovici főállatorvos előterjesztését tárgyalta, aki a vágóhídi díjak reformjára vonatkozólag terjesztett elő javaslatot. A minisztérium felhatalmazása alapján a városi vágóhidvezetőségnek jogában áll minden levágott állat, kilogramja után 50 bani illetéket szedni, és az így befolyó összegből 75 százalék a vágóhidé, 25 százalék az államé. Ezt a taxát egységesíteni óhajtották és a mészárosok bevonásával külön bizottság olyan megállapodást létesített, hogy a levágásra szánt állatok átlagsúlya után 30 banit fognak beszédni. Zabb I. bizottsági tag bejelentette, hogy a vágatóknak igen körülményes a taxákat a városi pénztárban lefizetni és kérte, hogy azt olyan módon egyszerűsítsék, hogy minden vágóhídi illeték kint legyen fizetendő. Az átmeneti bizottság úgy határozott, hogy az új díjszabás azonnal életbe lép és a vágóhídi pénztár felállításának kérdését tanulmányozni fogják.

GENAU NACH VORSCHRIFT.

Ehefrau: „Und passe nur ja auf, nicht einzuschlafen, bevor du nicht das Schlafmittel eingenommen hast”.

— Az aradi Munkakamara közli az összes, körletébe tartozó kereskedelmi és ipari vállalatokkal, valamint iparosokkal, hogy a munkaügyi minisztérium május hetedikét kelettel kiadott rendelkezése szerint a munkások, tisztviselők, illetve az összes alkalmazottak fizetéséből levonandó, valamint az iparosok jövedelme után fizetendő adicónális hozzájárulást 1935 év április elsejétől kezdődőleg 0.15 százalékról 0.25 százalékra emelték fel.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormantare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt in restauranta cu cotizaţie lor, să achite restanţa in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 si 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizaţiunile sunt scadente după următorii membri decedaţi:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automata megsejtnik, azaz ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. csoportban 835. Soţ. lui Iosif Weisz Józsefné.

In Grupa B. csoportban: 850. Iosif Fritsch József. 851. Vad. lui. Coloman Gyurkovics Kálmáné. 852. Stefan Bodor István.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociaţii, că cotizaţiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja igazgatósága ez uton közli a tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In grupa I. csoportban Adalbert Berta Bélá 770, Vad. lui Adalbert Nyilas Béláné 771.

In grupa II. csoportban Vad. lui Pavel Lányi Pálné 858.

lodott, tudni akarta a csuklócsavar baját, nem akart tovább menni.

— Nálunk a faluban is van kovácműhely, mit akar az ur? — nyugtatta meg Balázs. — Ott legalább kedve szerint működhetik, senki sem fogja siettetni.

Balázs akarata győzedelmeskedett, nekivezettek a hágónak, tovább tolták az autót. Hágj fel, szállj le, hágj fel, szállj le... Az út állása szerint.

Már teljességben látszott a falu alkonyati képe, most gyulladoztak a lámpák. Megérkeztek a falu szélére, megálltak, szusszantak.

Balázs megbiztatta a tulajdonost, hogy néhány jókiadású dudaszót eresszen le a völgybe, a falu felé, hadd serkenjenek a népek. Most lesz, ami nem volt!... Megparancsolta embereinek, hogy ki-ki foglalja el a helyét a lócákon. Maga pedig odaült a tulajdonos mellé, a tisztelethelyre.

Megindultak lefelé a lejtőn. Veszettül szólt a duda, kurjantottak, énekeltek, ordítottak a cimborák! Minden úgy sikerült, ahogy Csik Balázs elképzelte. Nagy sokaság szaladt össze a korcsamához, közrefogták az érkezőket. Mi szakadt a falura: ég zeng-e, föld reng-e vagy emberölés van! Csik Balázs úgy szállt le az autóról, mint győzelmes hadvezér a lováról.

Szénézett... hát özvegy Nagy Péterné is ott mosolyog a közelben...

Paroláztak és áldázkodtak, örvendeztek, aztán hazaszéledezett a cimborák egy része. Az árva fele beszivárgott az ivóházba, ezekkel tartott Csik Balázs is.

Hej, de szívesen nyitott volna be ő is a zsin-delyes kis házba, de még nem ért odáig a dolog.

Most, a szép hazajövetel láttára bizonyosan puhul egyet a menyecske szíve!

Telt-múlt az idő az ivóban. Csik Balázsék elmondották járáukat, kelésüket, meghallgatták az itthon való híreket.

Egyszer csak benyit a teherautó tulajdonosa s odaveti Balásznak, hogy pár szava volna vele, lépjenek ki az udvarra.

Mi lelte? Miért nem akarta idebent megmondani?

Csik Balázs nagyon mord arccal tért meg a beszélgetésből. Rászólt Csóka Mózsira, aki most is körülötte hajladozott.

— Szaladj, híd ide az egész cimboraságot, Félórán belül mindenki itt legyen, aki azt akarja, hogy továbbra is barátomnak ismerjem! — Majd utána szólt a szaladónak: — A hídál várak, oda gyülekezzetek!

Dejszen jöttek a kenyerespajtások, még a vacsorát is félbeszakították a hívó szóra. Bizonyosan kedve szottyant Csik Balásznak egy kis mulatságra, teljék kedve, megérdemli!

Csik Balázs a hídál fogadta és karéjba állította embereit.

— Baj van, emberek! — mondotta. — A tulajdonos ur nem tudja megigazítani az autót. Azt mondja, ki kell cserélni a csuklót.

— Az az ő baja! — kottyantotta el valaki.

— Ki az, aki olyan könnyen veszi? — csattant föl Csik Balázs.

Kiderült, hogy Piroška Gergőből buggyant ki a szó.

— Esztelen beszéd! — mondotta Balázs keményen. — Nemcsak az ő hibája, hanem a mienk is! Gondoljátok meg: A tulajdonos a bíróhoz akar menni panasza. Azt mindja, hogy ő már rég visszafelé akart menni, egy faluban meg akart állni,

de mi erőnek-erejével idetaszgáltuk... Ezt akarja a bírónak feladni...

Szép reménység! — hüledezett Takó Pali, — Elfeslik a dicsőség, ha megtudja a falu, hogy magunk taszigáltuk az autót a falu széléig.

— Ez helyes beszéd! — ismerte el Csik Balázs. — Olyan csufság lesz a taszításból, hogy az unokánk is megszenvedi. S ez csak az egyik fele. Mert a tulajdonos azt mondja, hogy neki nagy kára lesz abból, ha holnap délelőtt ott nem lehet, ahonnan elindultunk. Azt mondja, hogy Isten úgy segítse, be fog minket pörölni.

— Tyűh, még pör is! — rémüldöztek a gyengébszívűek. — No, Balázs, most süss ki valami okosat!

— Már kisütöttem, de rajta legyen mindenki! — jelentette Balázs.

— Mit cselekedjünk?

— Az autót az éjszaka viaszatásztjuk a városba. Ott vannak alkatrészek, a tulajdonos ur kicserélheti a csuklóvasat s még idejében leszaladhat a szászok földjére.

— A városba... no, az elég keserves! — sóhajtott valaki.

— Mit óbégatsz? — förmedezett Csik Balázs. — Az a rongyos tizennyolc kilométer? Annak is fele lejtő, tehát menet fel is ühetünk...

Szó sem esett több, Csik Balázs nagy esze most is legyőzte a tudatlanokat. Csakugyan... Sokkal jobb lesz az autót az éjszaka leple alatt eliktatni a faluból! A falu számára bocsátani, hogy mi módon autóztak hazáig? Rettenetes szóhajítás lenne belőle!

A kovácműhelyhez settenkedtek s nagy vigyázattal, hogy zajt ne üssenek, taszítani kezdték a szélütött teherautót a város felé...